

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 14-15 grudnia 2017 na kierunku
„kulturoznawstwo” prowadzonym
na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego**

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu.....	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.....	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	
Zalecenia	13
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.....	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	21
Uzasadnienie	24
Dobre praktyki	25
Zalecenia	25
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia.....	26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	28
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia.....	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	30
Dobre praktyki	30
Zalecenia	31

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	32
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia.....	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	33
Dobre praktyki	35
Zalecenia	34
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	35
Załączniki:	35
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata Leyko, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Violetta Wróblewska, ekspert PKA
2. dr hab. Dorota Fox, ekspert PKA
3. mgr inż. Małgorzata Piechowicz, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Wojciech Fiksa, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo” prowadzonym na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z *Raportem samooceny* przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni i Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z autorami raportu samooceny, osobami odpowiedzialnymi za współpracę międzynarodową oraz programy wymiany studenckiej, członkami zespołów zajmujących się zapewnianiem jakości kształcenia, pracownikami odpowiadającymi za praktyki studenckie, pracownikami odpowiedzialnymi za zasoby biblioteczne i pracę biblioteki, pracownikami Biura Karier, przedstawicielami Samorządu Studentów oraz Studenckich Kół Naukowych, studentami, nauczycielami akademickimi, a także pracownikami odpowiedzialnymi za pomoc studentom niepełnosprawnym.

Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Kulturoznawstwo
Poziom kształcenia	Studia I stopnia Studia II stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk humanistycznych
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk humanistycznych w dyscyplinie kulturoznawstwo, filozofia, literaturoznawstwo, nauki o sztuce, religioznawstwo, antropologia, etnologia (zgodnie z danymi zawartymi w Uchwale Senatu Uniwersytetu Gdańskiego nr 16/12 z dnia 29 marca 2012 roku).
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia: 180 pkt ECTS Studia II stopnia: 120 pkt ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: Animacja kultury Krytyka i edukacja kulturalna Studia II stopnia: Zarządzanie kulturą Kultura audiowizualna
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia: 15 Studia II stopnia: 15
Liczba studentów kierunku	Studia I stopnia: 160 Studia II stopnia: 78
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia: 1800 Studia II stopnia: 870

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Zespół Oceniający PKA, po uzyskaniu od jednostki informacji o podjęciu działań naprawczych w ramach ocenianego kierunku studiów kulturoznawstwo, postanawia podnieść oceny w następujących kryteriach:

Kryterium 1 – jednostka wszczęła proces ujednolicenia przypisania kierunku do dyscypliny kulturoznawstwo i skierowała w tej sprawie pismo do JM Rektora UG, co pozwoli także na weryfikację zapisu w systemie POL-on; jednostka przystąpiła do regulacji zasad współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, podpisując stosowne umowy; jednostka wskazała dodatkowe osiągnięcia naukowe, które świadczą o ich profilu kulturoznawczym; jednostka wskazała w programie studiów przedmioty z zakresu kultury cyfrowej i wprowadziła od roku 2018/2019 przedmioty, których treść nawiązuje do kulturowych wyzwań nowoczesności.

Kryterium 2 – jednostka przedstawiła kompletny wykaz przedmiotów przygotowujących studentów studiów I stopnia do podejmowania badań; jednostka przedstawiła

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

zweryfikowane sylabusy przedmiotów, w których dokonano weryfikacji liczby efektów kształcenia; jednostka przedstawiła skorygowany sylabus praktyk zawodowych i zweryfikowała zapisy w *Regulaminie praktyk* dotyczące trybu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia w toku praktyk; jednostka powołała Zespół ds. jakości prac dyplomowych i uszczegółowiła w *Regulaminie prac dyplomowych* zapisy dotyczące trybu przeprowadzania egzaminów dyplomowych; dla kandydatów na studia II stopnia spoza kierunków humanistycznych jednostka zapowiedziała wprowadzenie kursu e-learningowego w celu wyrównania różnic w osiągniętych efektach kształcenia.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca/ Częściowa
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo (I i II stopień) realizuje główne założenia misji i strategii rozwoju, które zostały wpisane w dokument strategii rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (z 30 marca 2017 r.). Nacisk położono na dwie sprawy – pierwsza dotyczy potrzeby przygotowania studentów kulturoznawstwa I i II stopnia do oczekiwań rynku pracy, głównie w instytucjach kultury o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym; druga dotyczy zapewnienia studentom odpowiednich warunków do zdobywania wiedzy i umiejętności z zakresu kulturoznawstwa, które dziś łączy elementy etnologiczne z elementami obejmującymi studia regionalne, socjologię kultury, antropologię kultury, teorię kultury. Nową jakością w misji i strategii Uniwersytetu Gdańskiego jest położenie wyraźnego akcentu na wymiar wychowawczy kształcenia: „w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, za umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka”. W związku z tym efekty kształcenia realizowane w ramach kompetencji społecznych wpisanych do programu kulturoznawstwa I i II stopnia odnoszą się przede wszystkim do kształtowania postawy odpowiedzialnego, aktywnego uczestnika życia kulturalnego w Polsce i na świecie (na I stopniu) oraz w regionie, w kraju, Europie i na świecie (II stopień). Kulturoznawstwo na Uniwersytecie Gdańskim jest przede wszystkim regionalne (Kaszuby, Trójmiasto) i w ogólnym kształcie programowym polskie.

W dokumencie *Raport samooceny* znajduje się informacja o tym, że treści programowe, program i plan studiów wraz z efektami kształcenia są konsultowane z otoczeniem społeczno-gospodarczym: „Monitorowanie programu kształcenia dokonuje się poprzez: anonimowe ankiety wśród studentów (prowadzone za pomocą Portalu Studenta); hospitowanie zajęć; obserwowanie preferencji studentów w zakresie wyboru specjalności; ewaluację projektów z zakresu realizowanej specjalności; konsultowanie programu z wykładającymi na kierunku praktykami pracującymi w sektorze kultury (interesariuszami zewnętrznymi) oraz analizowanie formułowanych przez pracodawców ocen praktyk studentów”. Nie podano wprawdzie konkretnych przykładów partnerstwa zewnętrznego, choć z dalszych punktów dokumentu oraz rozmów prowadzonych w trakcie wizyty można wnosić, że między kadrą i studentami kulturoznawstwa podtrzymywana jest współpraca z regionalnymi instytucjami kultury, reprezentującymi głównie muzea, domy kultury, które mają wpływ na program studiów. W przesłanym członkom PKA dodatkowym dokumencie – „Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia”, wskazano liczne instytucje, z którymi współpracuje jednostka (np. Instytut Kultury Miejskiej, Klub Żak, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu), jak też napisano, że ich pracownicy mieli wpływ na kształtowanie programu studiów i sylabusów, zwłaszcza dla specjalizacji *Animacja kultury*, na której bieżąca tematyka zajęć jest uzgadniana z programem działalności partnerskich instytucji. Bliską współpracę z trójmiejskimi instytucjami kultury zapewnia także bezpośrednie zaangażowanie zawodowe nauczycieli akademickich wykładających na kierunku kulturoznawstwo w działalność poszczególnych instytucji (jako kuratorzy, koordynatorzy pracy artystycznej etc.). Jednak podpisanie umów z konkretnymi instytucjami i firmami zapewniłoby większą stabilizację tej współpracy i gwarantowałoby bezpośredni udział pracodawców w modyfikowaniu programu kształcenia. Na kształt programu mają wpływ również sami studenci, jak też

pracownicy, starający się uwzględniać potrzeby rynku. Za sprawą pracowników i studentów, domagających się m.in. większej liczby zajęć praktycznych, warsztatowych, w tym projektowych, wprowadzono tego typu rozwiązania, zwłaszcza w ramach specjalizacji *Animacja kultury* na I stopniu oraz w ogólnym programie studiów I i II stopnia. Od roku akad. 2017/2018 dopuszczalne jest m.in. przygotowanie licencjackiej pracy dyplomowej na zasadzie projektowej. Biorąc pod uwagę fakt, że twórcom kierunku szczególnie zależy na przygotowaniu studentów do pracy w sektorze kultury, co wspierają podejmowane działania miejskie, animacyjne itp., a także oferta specjalizacyjna związana z rozbudzeniem różnych form aktywności, należy uznać tę tendencję za nową jakość.

W dokumencie *Raport samooceny* nie wskazano wzorów krajowych i międzynarodowych, które stanowiły wzór dla twórców kierunku. Z tego dokumentu można jednak wysnuć wniosek, że kulturoznawstwo I i II stopnia na Uniwersytecie Gdańskim uwzględnia główne tendencje rozwojowe kulturoznawstwa rodzimego, koncentrującego się – z jednej strony – na realizacji treści programowych związanych ze specyfiką kultury regionalnej, a z drugiej – na realizacji treści programowych ogólnych i na zasadzie raczej swobodnych wyborów (autorskich), które odnoszą się do współczesnych nauk o kulturze (antropologia, etnologia, filozofia, socjologia). Inne dokumenty, jak sylabusy, potwierdzają, że kulturoznawstwo na I i II stopniu jest pojmowane tradycyjnie, to znaczy jako nauka opisująca oficjalny obieg kulturowy, składający się z odrębnych elementów: sztuki, literatury, muzyki, filmu, teatru. Należy jednak zwrócić uwagę, że współczesna kultura – i kultura w ogóle – nie obejmuje przede wszystkim sztuki, ale także media (stare media i nowe media), życie codzienne, wzorce postępowania i język. Program kulturoznawstwa na I i II stopniu jednak ewoluuje, o czym świadczą przedstawione ZO dokumenty z ostatnich lat, a dotyczące zmian zestawu przedmiotów, godzin i przypisanych im efektów, więc zapewne niebawem i tego typu rozwiązania zostaną wprowadzone.

Koncepcja kształcenia zaproponowana w ramach kulturoznawstwa I i II stopnia jest w miarę spójna. Niewątpliwą wartością ocenianego kierunku są elementy regionalne, które na obu poziomach kształcenia są łączone z zagadnieniami wchodzącymi w zakres kulturoznawstwa tradycyjnego, w niewielkim stopniu uwzględniając aktywności społeczeństwa cyfrowego oraz zmiany w zakresie obiegów kultury wywołanych rewolucją cyfrową. Z tego względu korzystne byłoby uwzględnienie w programie przemiany w zakresie sposobów dystrybucji dóbr kultury oraz zwiększony udział nieprofesjonalnych twórców kultury.

1.2.

Badania naukowe prowadzone przez kadrę akademicką odpowiedzialną za kierunek kulturoznawstwo (I i II stopień) koncentrują się wokół zagadnień związanych z literaturą fantastyczną, muzyką popularną, regionalną sztuką współczesną (monografia o W. Tołkinie), kulturą tworzoną w warunkach ekstremalnych (obóz koncentracyjny) i z badaniami etnologicznymi, m.in. w grupie Indian południowo-amerykańskich (Ekwador). Poza tym dorobek naukowy kadry obejmuje przede wszystkim prace literaturoznawcze. Znacznie słabiej reprezentowane są badania naukowe, których wyniki mogłyby wesprzeć treści programowe kulturoznawstwa I i II stopnia – jak antropologia kulturowa, socjologia kultury, kultura społeczności cyfrowej, sztuka filmowa i teatralna w kontekście kulturowym. Co istotne, powstałe w katedrze prace naukowe, nierzadko wartościowe, np. publikacje o fantazy czy o kulturze regionalnej, nie są wykorzystywane w procesie dydaktycznym w wystarczający sposób, o czym świadczy m.in. fakt, że studenci piszący prace licencjackie bądź magisterskie nie uwzględniają ich w swoich rozważaniach, nawet jeśli dotyczą tej samej bądź pokrewnej tematyki (zob. załącznik dotyczący prac dyplomowych). Do niewielu wyjątków należy przedmiot pod nazwą „Problemy kultury najnowszej” (I stopień, 30 godzin, 2 ECTS), w ramach którego różni pracownicy prezentują (wymienne) wyniki swoich badań naukowych, co jest formą uwzględniania efektów badań pracowników Katedry w procesie kształcenia.

1.3.

W uchwale Senatu UG z 2012 r. kierunek kulturoznawstwo przypisano do czterech dyscyplin – literaturoznawstwo, historia sztuki, filozofia, kulturoznawstwo na I stopniu kształcenia; na II stopniu dodatkowo pojawia się religioznawstwo, antropologia i etnologia. Według danych w systemie POL-on kierunek dla obu poziomów studiów został przypisany do dyscyplin: kulturoznawstwo, filozofia, literaturoznawstwo, nauki o sztuce, religioznawstwo, antropologia, etnologia (przy czym w rozporządzeniu MNiSW antropologia nie ma statusu samodzielnej dyscypliny). Z kolei według *Raportu samooceny* kulturoznawstwo na UG przypisano do dziedziny nauk humanistycznych, do dyscypliny – kulturoznawstwo (I i II stopień kształcenia). W trakcie spotkania z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie *Raportu samooceny* oraz kierującymi jednostką, podczas wyjaśniania tych nieścisłości, potwierdzono informacje podane w tym właśnie dokumencie, tzn. przypisanie kierunku wyłącznie do dyscypliny kulturoznawstwo. Dane w systemie POL-on mają dotyczyć minionego roku akademickiego, co może rodzić wskazane wątpliwości. Na podstawie przeprowadzonej analizy programu studiów i efektów kształcenia można sformułować wniosek, że efekty kształcenia dla ocenianego kierunku w rzeczywistości odnoszą się do dyscypliny kulturoznawstwo, ponieważ w kierunkowych efektach kształcenia nie ma wyraźnych odniesień, do pozostałych wymienionych w uchwale senatu dyscyplin. Do części przedmiotów, m.in. takich, jak Antropologia kultury, Kultura muzyczna, Kulturowy wymiar sztuki i Kultura w regionie, przyporządkowano efekt obszarowy H1_W05 dotyczący posiadania wiedzy o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku, co znalazło przełożenie w efekcie kierunkowym K_W05, dotyczącym posiadania podstawowej wiedzy o powiązaniach kulturoznawstwa z literaturoznawstwem, językoznawstwem, naukami o sztuce, filozofii, religioznawstwie i naukami ekonomicznymi. Efekty zostały wpisane w sylabusy przedmiotów. Ale ponieważ dotyczy to tylko jednego efektu, pozostaje zauważalna niezgodność z uchwałą Senatu UG, co jednostka prowadząca kierunek powinna skorygować.

Efekty kształcenia obowiązujące na kierunku kulturoznawstwo I i II stopnia na UG, jeśli rozpatrywać jako kulturoznawcze, mają charakter spójnych i logicznych, wzajemnie powiązanych integralnych elementów procesu kształcenia. Efekty obszarowe znajdują odzwierciedlenie w efektach kierunkowych, a te w sylabusach poszczególnych przedmiotów przypisanych do modułów. Wśród efektów kształcenia dotyczących wiedzy i umiejętności brakuje jedynie tych, które pozwolą studentowi poznać i sprawdzić warsztat kulturoznawcy zajmującego się badaniami terenowymi. Pominięcie efektów kształcenia w zakresie badań terenowych jest dostrzegalne choćby dlatego, że autorzy *Raportu samooceny* w osiągnięciach naukowych studentów wskazują na fakt, że prowadzili oni badania terenowe w Skandynawii, Rosji i wśród południowoamerykańskich Indian. Jeśli uwzględnić perspektywę Uchwały i danych w POL-onie, efekty obszarowe oraz kierunkowe, poza jednym wskazanym, nie są w pełni przypisane do dyscyplin, które wymieniono w dokumencie, co prowadzi do dwuznaczności w ocenie kierunku.

Wszystkie efekty kształcenia sformułowane zostały przejrzysto, co pozwala zakładać, że z perspektywy studenta są one właściwie rozumiane. W związku z tym należy przyjąć, że zaprojektowane efekty kształcenia, szczególnie w zakresie wiedzy i umiejętności, zostaną zrealizowane przez słuchaczy studiów kulturoznawczych przynajmniej w stopniu dostatecznym. W ramach studiów kulturoznawczych studenci mają możliwość weryfikacji swoich kompetencji językowych (w zakresie znajomości języka obcego na poziomie B2 – I stopień oraz B2+ - II stopień). Na ocenianym kierunku studenci w zdecydowanej części wybierają kontynuację nauki języka angielskiego, co umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo (I i II stopień) realizuje główne elementy misji i strategii rozwoju, które zostały wpisane w strategię rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego.

Kulturoznawstwo na Uniwersytecie Gdańskim jest przede wszystkim regionalne (Kaszuby, Trójmiasto) i w ogólnym kształcie programowym polskie. Jednostka prowadzi przede wszystkim współpracę z lokalnymi instytucjami kultury, studenci biorą udział w realizacji projektów zewnętrznych, co należy uznać za cenną inicjatywę. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przekłada się w sposób bezpośredni na program i koncepcję kształcenia, czego dowodzi przedstawiona dokumentacja, jak też rozmowy z pracownikami jednostki oraz studentami. Koncepcja kształcenia zaproponowana w ramach kulturoznawstwa I i II stopnia jest w miarę spójna, choć dynamiczna (wprowadzane zmiany) i łączy elementy regionalne z zagadnieniami wchodzącymi w zakres kulturoznawstwa tradycyjnego, ale nie uwzględnia w wystarczającym stopniu zjawisk najnowszych, np. kultury w środowisku cyfrowym czy nieprofesjonalnych twórców kultury. Słabość ta wynika z faktu, że zadania naukowe prowadzone przez kadrę akademicką odpowiedzialną za prowadzenie kierunku kulturoznawstwo (I i II stopień) koncentrują się wokół zagadnień związanych z literaturą fantastyczną, muzyką popularną, regionalną sztuką współczesną, kulturą tworzoną w warunkach ekstremalnych (obóz koncentracyjny) i z badaniami etnologicznymi oraz literaturoznawczymi. Znacznie słabiej reprezentowane są badania naukowe z zakresu antropologii kulturowej, socjologii kultury, kultury w środowisku cyfrowym, sztuki filmowej i teatralnej w kontekście kulturowym, co powinno stanowić istotne oparcie dla treści kulturoznawczych w programie studiów.

W uchwale Senatu UG oraz w systemie POL-on kulturoznawstwo (I i II stopień kształcenia) zostało przypisane do dziedziny nauk humanistycznych, do dyscypliny – kulturoznawstwo, filozofia, literaturoznawstwo, nauki o sztuce, religioznawstwo, antropologia, etnologia, a według *Raportu samooceny* jedynie do dziedziny nauk humanistycznych, do dyscypliny – kulturoznawstwo. Jednostka prowadząca kierunek powinna skorygować te różnice.

Zalecenia

1. Przypisanie przez Senat uczelni kierunkowych efektów kształcenia do obszaru nauk humanistycznych, dyscyplina kulturoznawstwo i zapewnienie spójności informacji zawartych w systemie POL-on z uchwałą Senatu UG.
2. Zintensyfikowanie badań nad zagadnieniami kulturoznawczymi w zakresie antropologii kultury, socjologii kultury, kultury w środowisku cyfrowym i nieprofesjonalnych twórców kultury, co powinno przełożyć się na jakość dydaktyki, czyli na realizację efektów kształcenia zakładanych dla kierunku, a przy tym wzmocnić potencjał naukowy ocenianego kierunku studiów.
3. Poszerzenie prowadzonych w jednostce badań o zjawiska najnowsze, np. kultura w środowisku cyfrowym czy nieprofesjonalni twórcy kultury, w celu zapewnienia właściwej realizacji efektów kształcenia.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Na studiach I stopnia program składa się z 6 modułów, w tym z 4 obligatoryjnych – „Teoria kultury”, „Warsztat kulturoznawczy”, „Przestrzenie kultury”, „Historia kultury” – oraz z 2 fakultatywnych – „Krytyka i edukacja kulturalna”, „Animacja kultury”. Natomiast program studiów II stopnia składa się z 3 modułów, w tym z jednego obligatoryjnego – „Współczesne teorie kulturoznawcze” i 2 do wyboru – „Zarządzanie kulturą” oraz „Kultura audiowizualna”. Zawartość merytoryczna modułów fakultatywnych na I i II stopniu jest wypadkową możliwości kadrowych jednostki oraz zainteresowań studentów. Trzon programów na obu poziomach kształcenia tworzą moduły właściwie wyodrębnione, komplementarne, bowiem I stopień daje podstawy kulturoznawcze (moduły „Teoria kultury”, „Warsztat kultury”) i ogólny ogląd zjawisk kulturowych („Przestrzenie kultury”, „Historia kultury” oraz moduły do wyboru), zaś II stopień poszerza wiedzę i umiejętności o zjawiska współczesne, kładzie większy nacisk na praktyczną działalność w sektorze kultury (moduły „Kultura audiowizualna” lub „Zarządzanie kulturą” – do wyboru) oraz przygotowuje w większym stopniu do pracy naukowo-badawczej (moduł „Współczesne teorie kulturoznawcze”).

Pewne zastrzeżenia w tak pomyślanym planie studiów budzą proporcje typów zajęć. W wypadku studiów I stopnia dominują moduły teoretyczne i jeden o charakterze warsztatowym, co jedynie częściowo pozwala studentowi osiągnąć zakładane cele, związane z poznaniem teorii, metod i narzędzi badawczych kultury współczesnej oraz kultur dawnych. Moduł „Historia kultury” mieści w sobie różne elementy (Historia kultury, Problemy kultury polskiej, Projekt kulturalno-artystyczny [warsztat], Warsztat audiowizualny, Projekt społeczno-kulturalny), które niewiele mają wspólnego z pojęciem „historia kultury”, bowiem część oferowanych w ramach modułu przedmiotów wiąże się ze zjawiskami kultury współczesnej i ma charakter projektowy. W wypadku studiów I stopnia warto zwrócić również uwagę na różnice w liczbie ECTS dla poszczególnych przedmiotów: „Problemy kultury najnowszej” – konwersatorium (30 godzin, 2 ECTS), „Tubylcze kultury świata” – wykład (30 godzin, 2 ECTS), zaś zajęcia specjalizacyjne – „Proces i rynek wydawniczy” – ćwiczenia (30 godzin, 4 ECTS – punktacja na podstawie sylabusu, zaś 3 ECTS według planu studiów od roku 2017/2018) – wedle autorów programu wymagają większego nakładu pracy (licząc średnio 25-30h pracy własnej studenta na 1 pkt. ECTS) niż poznanie i opracowanie złożonych zagadnień związanych z kulturą współczesną i kulturami tubylczymi. Pierwszy z przedmiotów kończy się jedynie zaliczeniem bez oceny i nakład pracy studenta w tym wypadku nie musi być znaczny, co może przekładać się na niedużą liczbę punktów, ale dwa pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną, mają przypisane te same efekty kształcenia w każdym z zakresów (odpowiednio sfunkcjonalizowane do treści programowych) i z sylabusów nie wynika, aby było uzasadnienie takiej rozbieżności. Kwestią dyskusyjną pozostaje fakt, czy taki przedmiot jak „Problemy kultury najnowszej”, biorąc pod uwagę jego znaczenie dla tożsamości kierunku, powinien kończyć się jedynie zaliczeniem, a pozostałe zaliczeniem z oceną.

W pozostałych przypadkach nie ma dysproporcji, zajęcia mają przypisaną właściwą liczbę punktów – średnio od 2 do 10, przy czym zwiększona liczba punktów, jak w wypadku Wstępu do kulturoznawstwa (wykład 2x15 h plus 2x30h ćwiczenia – 10 ECTS), jest uzasadniona zwiększonym nakładem pracy własnej studenta – ćwiczenia kończą się zaliczeniem z oceną, a wykład egzaminem). W ramach programu studiów I stopnia gwarantuje się studentowi wybór przedmiotów dających co najmniej 30% planowanych punktów ECTS (180 pkt. ECTS), czyli minimum 54pkt. ECTS (wybór jednej z 2 specjalizacji – każda 360h, po 41 pkt. ECTS, do tego wykład ogólnouniwersytecki 2 pkt. ECTS, fakultet kierunkowy 8 ECTS (4x30h) oraz lektorat 8 ECTS i seminarium licencjackie 16 pkt. ECTS). Studenci mają również zajęcia z wychowania fizycznego (30h). Nie wskazano odrębnie w programie studiów zajęć z zakresu nauk społecznych, w ramach których student uzyskałby co najmniej 5 pkt. ECTS, ale za

zajęcia tego typu można uznać wykład ogólnouniwersytecki (2 ECTS) oraz niektóre z zajęć fakultatywnych (po 2 ECTS za każde 30h), o czym przekonuje przegląd oferty zajęć na stronach internetowych Katedry, także z lat ubiegłych.

Na stopniu II nie zauważono większych dysproporcji w punktacji, bowiem dobór przedmiotów, przypisana im liczba godzin, zakładane efekty kształcenia wydają się proporcjonalne. Poszczególnym przedmiotom odpowiada średnio od 3 do 6 punktów ECTS i nieliczne przedmioty mają zwiększoną liczbę punktów. Jedynie seminarium magisterskie wraz z egzaminem dyplomowym (30 ECTS) oraz Teorie współczesnego kulturoznawstwa (wykład plus ćwiczenia po 5 ECTS, łącznie 10 ECTS) mają większą liczbę punktów, co wiąże się z koniecznością większej aktywności i zaangażowania studenta w uzyskanie efektów (napisanie pracy dyplomowej, przygotowanie prezentacji, prowadzenie dyskusji, przyswojenie znacznej wiedzy teoretycznej weryfikowanej w czasie egzaminu). Pełną weryfikację adekwatności proponowanej punktacji ECTS do nakładu pracy studenta utrudnia brak tego typu danych w sylabusach, jak i w zestawieniach zbiorczych programu studiów I i II stopnia przedstawionych ZO. W ramach programu studiów II stopnia gwarantuje się studentowi wybór przedmiotów dających co najmniej 30% planowanych punktów ECTS (120 pkt. ECTS), czyli minimum 36 pkt. ECTS (wybór jednej z 2 specjalizacji – każda 315h, po 39 pkt. ECTS, fakultet kierunkowy 6 ECTS (3x30h) oraz lektorat 4 ECTS i seminarium magisterskie 30 pkt. ECTS). Podobnie jak na I stopniu nie wskazano odrębnie w programie studiów zajęć z zakresu nauk społecznych, w ramach których student uzyskałby co najmniej 5 pkt. ECTS. Za zajęcia tego typu można uznać niektóre z zajęć fakultatywnych (po 2 ECTS za każde 30h), o czym przekonuje przegląd oferty zajęć na stronach internetowych Katedry, także z lat ubiegłych, ale warto byłoby zaproponować również innego typu przedmioty z tego zakresu, aby wzbogacić ofertę edukacyjną.

W *Raporcie samooceny* (s. 20) pojawiła się również informacja, że program studiów na I stopniu zakłada jedynie 74 pkt. ECTS przyporządkowane modułom zajęć służących pogłębianiu wiedzy i przygotowaniu studentów do badań naukowych, natomiast zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 18eb ustawy dla *profilu ogólnoakademickiego* zakłada się więcej niż 50% pkt. ECTS, czyli w tym wypadku co najmniej 91 pkt. ECTS. W trakcie spotkania z zespołem PKA nie wskazano przedmiotów, które spełniają powyższe kryterium. Natomiast na II stopniu studiów zajęcia związane z badaniami dają łącznie 93 ECTS, co jest liczbą właściwą. Należałoby tę nieprawidłowość na I stopniu studiów wyeliminować.

W programie studiów zaplanowano również efekty kształcenia odnoszące się do przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych. W wypadku studiów I stopnia do prowadzenia badań naukowych przygotowują studentów zajęcia „Podstawy warsztatu pracy naukowej”. Na studiach II stopnia przewidziano zajęcia, w ramach których student przygotowuje projekt, będący przedmiotem oceny („Projekt indywidualny”, warsztat). Trudno jednak ocenić, czy jest to projekt naukowy, czy raczej związany z szeroko rozumianym rynkiem sztuki i działalnością kulturową. Na stopniu II w ramach specjalizacji „Kultura audiowizualna” zaplanowano również zajęcia „Metody badań przekazów audiowizualnych”. To zapewnia w stopniu podstawowym możliwość zapoznania się z aktualnym warsztatem badawczym i uczestniczyć w badaniach jako jeden z samodzielnych podmiotów. Poszczególni studenci kulturoznawstwa UG brali udział w badaniach terenowych za granicą i w kraju, co przełożyło się na publikacje, np. *Re-wizje Ameryki Południowej. Studenckie badania naukowe Ekwador 2009*, red. A. Wierucka, 2011, ale dotyczy to znikomej liczby osób.

Za niewłaściwą praktykę należy uznać przypisywanie przedmiotom (niemal wszystkim na I i II stopniu) łącznie kilkunastu efektów kształcenia (po 5-6 w każdym ich typie – wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), gdyż niemożliwa wydaje się ich należyta realizacja i weryfikacja. Należałoby w związku z tym ograniczyć łączną liczbę efektów maksymalnie do 5-6 przy każdym przedmiocie.

Studia kulturoznawcze, jak wynika z dokumentów, pod względem organizacyjnym, tzn. liczebności osób w grupie, zostały zaplanowane w taki sposób, by zapewnić studentom warunki do osiągnięcia efektów kształcenia. Grupy warsztatowe i seminaryjne są najmniej liczebne (do 8 osób), co wiąże się z ich praktycznym charakterem. Zarówno na I, jak i na II stopniu zajęcia mają charakter warsztatowy, ćwiczeniowy. Małe grupy ułatwiają lepszy kontakt z wykładowcą i możliwość kontroli uzyskanych efektów kształcenia. Wątpliwości budzi jednak inny element organizacji programu studiów – dysproporcja między wykładami a ćwiczeniami. Na I stopniu studiów przewidziano 10 wykładów w stosunku do 3 zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń oraz obowiązkowych zajęć seminaryjnych. Moduły podstawowe powinny zostać zaplanowane tak, by pozwolić studentom osiągnąć zakładane efekty kształcenia za pomocą różnych metod kształcenia – w tym także ćwiczeniowych i opartych na działaniach praktycznych, a obecna dysproporcja nie pozwala w pełni na realizację zakładanych efektów w bloku głównym. W wypadku zajęć specjalizacyjnych do wyboru tego typu dysproporcje nie występują. Na II stopniu sytuacja jest korzystna dla osiągnięcia efektów kształcenia, bowiem w programie figurują jedynie 2 wykłady, a pozostałe bloki zajęć (10) tworzą seminaria, konwersatoria i ćwiczenia, co sprzyja bardziej samodzielnej i aktywnej pracy studenta. Student ponadto wybiera jeden z bloków specjalizacyjnych. Zgodnie z dostarczoną ZO PKA dokumentacją podjęto już formalne kroki do zmiany dysproporcji istniejących między liczbą godzin zajęć dydaktycznych w formie ćwiczeń i wykładów na I stopniu, ale obecnie realizowany program jeszcze tej zmiany nie uwzględnia.

W planie studiów I i II stopnia znajdują się przedmioty, które realizują efekty kształcenia uwzględniające aktualną wiedzę na temat kulturoznawstwa. Na I stopniu dotyczy to przedmiotów: „Kulturoznawca w cyberprzestrzeni”, „Problemy kultury najnowszej” i „Animacja kultury – współczesne idee, koncepcje i metody”, zaś na II stopniu dotyczy to przedmiotów: „Teorie współczesnego kulturoznawstwa”, „Media w kulturze współczesnej”, „Dziedzictwo kultury w epoce cyfryzacji”.

Plan studiów I stopnia przewiduje realizację niewielu zajęć, których treści odnoszą się do kultur innych niż regionalna i polska, tematykę tę podejmują jedynie „Kultury tubylcze świata”, natomiast w programie studiów II stopnia takich przedmiotów brak, pomijając przedmioty ze specjalizacji „Zarządzanie kulturą”: „Polityka kulturalna i organizacja kultury w Polsce i Europie”, „Przemysł kreatywny w Polsce i Europie”, a więc realizowane tylko przez część studentów, którzy wybrali tę specjalizację. Z dokumentu „Najważniejsze osiągnięcia naukowe, których uczestnikami lub współrealizatorami są studenci kulturoznawstwa”, dołączonego do *Raportu samooceny*, wynika, że studenci odbywali w ramach studiów badania terenowe w Ekwadorze, Tajlandii, Rosji i w Skandynawii, ale jak stwierdzono w czasie wizyty, badania te były prowadzone przez pojedynczych słuchaczy studiów kulturoznawczych.

W toku studiów zaplanowane zostały różne formy zajęć, w tym wykłady, seminaria, warsztaty, a nawet zajęcia projektowe, ale ich proporcje, o czym była mowa, są nieco zachwiane. Uwzględniono również praktyki na I i II stopniu w wymiarze 160 h – 6 pkt. ECTS na I stopniu, 5 pkt. ECTS na II.

Harmonogram zajęć przewidzianych przez program kulturoznawstwa I i II stopnia w znacznym stopniu respektuje zasady higieny procesu nauczania. Niemniej część zajęć (wykład i niektóre seminaria) odbywa się w trybie dwutygodniowym, a inne jeszcze rzadziej (wykłady osób spoza uczelni trwające po kilka godzin w ciągu dnia, odbywające się raz w miesiącu), co nie wpływa pozytywnie na jakość kształcenia i przeczy zasadom higieny procesu nauczania. Informacje o dwutygodniowym trybie zajęć tylko w niewielkim zakresie odnotowano w planie zajęć, a w trakcie wizytacji PKA, kiedy próbowano dokonać hospitacji wybranych zajęć, okazało się to często stosowaną praktyką. Pracownicy poinformowali członków ZO PKA, że zajęcia, np. niektóre seminaria, odbywają się w trybie dwutygodniowym na życzenie studentów. Tego typu praktyki, charakterystyczne dla studiów zaocznych, nie powinny pojawić się na studiach stacjonarnych, zakładających stały kontakt

studenta z prowadzącym zajęcia i regularny dostęp do zajęć. Zajęcia w systemie 3-godzinnym, nawet z przerwą, odbywające się co 2 tygodnie, nie gwarantują uzyskania zakładanych efektów kształcenia i nie sprzyjają systematycznej pracy studenta.

Organizacja, proporcja i forma zajęć dydaktycznych na kulturoznawstwie I i II stopnia w znacznej części nie budzą większych zastrzeżeń. Jedyna uwaga odnosi się do trybu dwutygodniowego odbywania niektórych zajęć, co raczej powinno być praktyką studiów niestacjonarnych, a nie stacjonarnych. Wątpliwości może budzić również łączenie różnych roczników bądź grup specjalizacyjnych, np. w ramach „Animacji kultury”, na wspólnych zajęciach. Nawet jeśli obowiązuje jeden sylabus dla wszystkich specjalizacji z jednego rocznika, co jeszcze jest zrozumiałe, to trudno zaakceptować łączenie różnych roczników, np. II i III roku. Trudno w tej sytuacji o rzeczywistą realizację i weryfikację efektów kształcenia.

Uczelnia w dużej mierze zapewnia właściwe warunki do samorozwoju i realizacji efektów kształcenia wskazanych na kierunku kulturoznawstwo, ale ZO dostrzegł kilka uchybień, które wpływają na osłabienie tej skuteczności.

Treści programowe na stopniu I i II tylko w pewnym stopniu odnoszą się do wiedzy najnowszej w zakresie antropologii kulturowej, teorii mediów, socjologii kultury i organizacji społeczeństwa cyfrowego. Studenci kulturoznawstwa uzyskują przede wszystkim wiedzę odnoszącą się do wiedzy kulturoznawczej sprzed rewolucji informacyjnej i przemian społecznych, które związane są z obecnością nowych mediów w życiu codziennym. Treści programowe w obecnej postaci nie uwzględniają także rozbudowanej refleksji antropologicznej dotyczącej kondycji człowieka ponowoczesnego, ale systematycznie wprowadzane zmiany programowe, także od roku 2017, uwzględniają już tego typu treści.

Metody kształcenia stosowane w ramach kulturoznawstwa mają w dużej mierze charakter tradycyjny. Na I stopniu dominują metody podające, w mniejszym stopniu poszukujące, np. dyskusja i metoda projektowa (te obowiązują głównie na specjalizacjach). Na II stopniu proporcje są odwrócone, tzn. dominują metody poszukujące, a ograniczone zostają metody podające. W ramach studiów nie zaplanowano żadnych zajęć metodą e-learning, chociaż uczelnia stwarza możliwości do ich prowadzenia.

Z informacji dostarczonych przez autorów *Raportu samooceny* wynika, że studenci mają dobre i wystarczające wsparcie ze strony pracowników prowadzących zajęcia na kulturoznawstwie I i II stopnia. Znalazło to potwierdzenie w trakcie spotkań i rozmów ZO PKA ze studentami, jak i pracownikami. Na uwagę zasługuje system tutoringu, który polega na pracy indywidualnej chętnych studentów z wybranymi nauczycielami akademickimi. Poza tym dobrym wsparciem dla samorozwoju słuchaczy studiów kulturoznawczych mogą być inicjatywy typu Kampus Cooltura i Debata Kulturoznawców. Pierwsze mają charakter corocznych spotkań na terenie uczelni, w trakcie których studenci kulturoznawstwa organizują gry plenerowe, zabawy, warsztaty, jak też projekty animacyjne adresowane do dzieci i młodzieży. Z kolei drugie, organizowane przez koła naukowe coroczne otwarte spotkania studentów z pracownikami, mają charakter publicznej debaty na temat wybranego zagadnienia (np. jakie ma być kulturoznawstwo).

Twórcy programu studiów kulturoznawczych uwzględnili w procesie kształcenia bezpośredni i pośredni kontakt studenta z nauczycielem akademickim. System wsparcia bezpośredniego, nazwany tutoringiem, oraz pośredniego, mający charakter działań nieobligatoryjnych, jak debaty na określony temat, jest wystarczający, by słuchacz w efektywny sposób wykorzystał potencjał intelektualny kadry naukowej jednostki. Wsparcie udzielane jest również studentom szczególnie zdolnym, którym oferuje się udział w pracach kół naukowych, umożliwia udział w badaniach terenowych i naukowych, w konferencjach naukowych, a także ułatwia publikację artykułów naukowych, czego dowodem jest kilka tomów serii „Re-wizje”.

Zauważalna jest tendencja do zwiększania w programie liczby zajęć praktycznych, warsztatowych, specjalizacyjnych, dlatego jednostka prowadząca oceniany kierunek powinna rozważyć przekształcenie go na studia o profilu praktycznym. Zmianę taką uzasadniałaby także zbyt niska liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom przygotowującym do badań naukowych (na I stopniu 74 ECTS zamiast min. 91 ECTS). Jednostka powinna podjąć działania w kierunku jednoznacznej identyfikacji profilu studiów: spełnić wymagania wynikające z rozporządzenia MNiSW dotyczące liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć przygotowujących do podjęcia badań (I stopień).

W planie studiów I i II stopnia zaplanowano praktyki w wymiarze 160h na każdym poziomie studiów, czemu przyporządkowano odpowiednio 6 i 5 pkt. ECTS. Praktykom przypisano również efekty kształcenia, chociaż w sylabusach praktyk I stopnia doszło do mechanicznej pomyłki, bowiem przypisano te same efekty kształcenia co dla praktyk II stopnia, których efekty odpowiadają programowi i efektom kształcenia studiów II stopnia. Charakter i przebieg praktyk regulują stosowne dokumenty, jak też informacje dostępne na stronie internetowej ocenianego kierunku (https://fil.ug.edu.pl/wydzial/instituty_i_katedry/institut_badan_nad_kultura/katedra_kulturoznawstwa/biezacy_rok_akademicki/praktyki). Formalna strona organizacji praktyk nie budzi zastrzeżeń. Student wybiera miejsce praktyk samodzielnie bądź może skorzystać z propozycji zamieszczonych na wskazanej powyżej stronie internetowej. Wybór miejsc praktyk proponowanych przez uczelnię jest zgodny z profilem kierunku (głównie instytucje kultury, agencje kultury, fundacje, stowarzyszenia, wydawnictwa itp.) i pozwala na realizację efektów kształcenia. W wypadku samodzielnego wyboru miejsca praktyk student musi uzyskać zgodę opiekuna praktyk. Po zapoznaniu się z dostarczoną przez autorów *Raportu samooceny* dokumentacją, należy stwierdzić, że zasadnicza część organizacyjna odbywania praktyk leży po stronie studenta i pracodawcy. Student samodzielnie pobiera dokumenty ze strony (skierowanie, umowa, druk ubezpieczenia), sam je wypełnia. Dokumenty podpisuje uczelnia, a student dostarcza je do instytucji przyjmującej na praktyki i po podpisaniu dostarcza do dziekanatu. W trakcie praktyk student uzupełnia dzienniczek praktyk, który zatwierdza pracodawca, i wraz z jego opinią student przedkłada dokumentację opiekunowi praktyk. Od 2017 r. student zmuszony jest przedstawić samodzielnie opracowany plan praktyk, który akceptuje opiekun praktyk. Proces oceny odbywania praktyki leży głównie po stronie pracodawcy, który na żadnym z etapów nie jest wspierany przez pracownika Uczelni. Po zakończonym okresie praktyk uczelnia weryfikuje ich przebieg na podstawie dostarczonej opinii i dokumentacji, ale nie kontaktuje się z pracodawcą i nie informuje go o uzyskanych efektach praktyk. Warto byłoby pomyśleć nad bieżącym monitoringiem praktyk, co zapewniłoby większą efektywność samych praktyk, jak też oceny osiągniętych efektów kształcenia.

2.2.

Przewidziane w programie studiów formy i rodzaje prac egzaminacyjnych (pisemne, testowe, projektowe) odpowiadają specyfice kierunku kształcenia, są różnorodne, regularnie prowadzone, co wskazuje na stałą weryfikację efektów kształcenia. Wątpliwości budzi jednak sposób doboru tematów niektórych prac zaliczeniowych i form ich sprawdzania, co wynika z niejednoznaczności przyporządkowania kierunku w zakresie dyscypliny/dyscyplin. Gdyby uwzględnić dane z *Raportu samooceny* oraz z wypowiedzi pracowników w trakcie spotkań ZO PKA, czyli przyporządkowanie do kulturoznawstwa, to niektóre z prac zaliczeniowych bądź egzaminacyjnych nie wpisują się w jego profil, lecz literaturoznawczy bądź psychologiczny (np. praca zaliczeniowa pt. *James Moriarty. Studium psychologiczne „Napoleona zła”*). Z kolei gdyby bazować na dokumencie nadrzędnym dla omawianych kwestii, czyli na Uchwale Senatu dotyczącej efektów kształcenia, jak też na danych z systemu POL-on, gdzie kierunek przyporządkowano do kilku dyscyplin, prace tego rodzaju mogłyby zostać uznane za właściwe, poza tymi z zakresu psychologii, gdyż w żadnym z dokumentów nie ma mowy o przyporządkowaniu do tej dyscypliny. Jednocześnie brak rzetelnej oceny jakości części prac

zaliczeniowych, co nie stanowi dobrych podstaw do pełnej weryfikacji efektów kształcenia. W wypadku prac testowych o ocenie decyduje liczba punktów, co stanowi praktykę właściwą, dobrze weryfikującą efekty kształcenia, z kolei przy ocenie niektórych prac opisowych panuje zupełna dowolność. Na przykład w wypadku prac z zakresu *Analizy i interpretacji tekstów kultury* (I rok I stopnia) niejednokrotnie oprócz oceny brak jakiegokolwiek komentarza, co nie pozwala studentowi na głębszą refleksję nad popełnionymi błędami, a tym samym uniemożliwia osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia. Oceny bywają również zawyżone (np. *Analiza i interpretacja symboli w „Kopciuszku“*; zob. załącznik).

Tematyka i charakter prac dyplomowych uwzględniają zainteresowania badawcze pracowników naukowych, którym powierzono obowiązek prowadzenia seminarium. Podczas egzaminu dyplomowego studenci mają możliwość potwierdzenia zdobytych umiejętności oraz wiedzy, chociaż przegląd udostępnionych prac dyplomowych oraz arkuszy egzaminacyjnych pozwala stwierdzić, że niektóre pytania stawiane studentowi podczas egzaminu bezpośrednio odnoszą się do treści pracy (zob. załącznik). Tę praktykę egzaminowania należy wskazać jako niewłaściwą, choćby dlatego, że nie sprawdza wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów, a jedynie ogranicza się do tego, co wykorzystali autorzy podczas przygotowywania pracy dyplomowej.

Studenci kulturoznawstwa Uniwersytetu Gdańskiego mają możliwość brania udziału w życiu naukowym uczelni. Występują na konferencjach naukowych, sami takie organizują, są również autorami prac naukowych, przede wszystkim artykułów w publikacjach zbiorowych wydawanych w lokalnych wydawnictwach, *Człowiek i miasto. Gdańszczanie między starą a nową tożsamością* (Gdańsk 2017), cykl wydawnictw sygnowanych tytułem „Re-wizje regionalne”, np. *Re-wizje Ameryki Południowej. Studenckie badania naukowe Ekwador 2009*, red. A. Wierucka (Gdańsk 2011). Uczestniczyli również w badaniach terenowych w Ameryce Południowej, Rosji, Skandynawii (choć dotyczy to nielicznych studentów) oraz na terenie Polski. W roku 2013 zorganizowali jedną konferencję studencko-doktorancką. Biorąc pod uwagę liczbę studentów oraz okres objęty raportem, osiągnięcia studentów należy ocenić jako niezbyt liczne, ale zapewne w życie naukowe angażują się jedynie ambitni studenci. Publikacje studentów potwierdzają wcześniejsze spostrzeżenia, że badania dotyczą przede wszystkim kultury lokalnej i obrzędów kultywowanych w regionie; pojedyncze artykuły dotyczą zjawisk kultury współczesnej (*Globalizacja a tożsamość kulturowa – miejsce i przyszłość kultur plemiennych w zglobalizowanym świecie na podstawie...*). Niemniej tematyka artykułów oraz zakres badań mieszczą się w profilu kulturoznawstwa zorientowanego na tradycyjne zagadnienia i metody.

Na podstawie przedstawionych dokumentów i zakresu współdziałania twórców programu kulturoznawstwa z interesariuszami zewnętrznymi należy stwierdzić, że przydatność na rynku pracy osiągniętych efektów kształcenia przez studentów nie została należycie zweryfikowana. Nie można przedstawić rzetelnych informacji na temat tego, czy i w jakim zakresie osiągnięte w trakcie studiów efekty kształcenia na I i II stopniu pozwalają studentom odnaleźć się na rynku pracy lub podjąć dalsze kształcenie. Z rozmów z pracownikami wynika, że nieznaczny odsetek studentów kulturoznawstwa I stopnia podejmuje studia na stopniu II, ale za to chętnie przychodzą na ten poziom studiów absolwenci innych kierunków, głównie humanistycznych.

W ramach kierunku zapewniono pod względem formalnym, przedstawionym w dołączonej dokumentacji, system bezstronnej, rzetelnej i przejrzystej oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia i ma on charakter ogólnouniwersytecki. W praktyce system ten niekiedy zawodzi. Przykłady egzaminu dyplomowego na I i II stopniu (na podstawie wybranych prac i protokołów egzaminacyjnych) pokazują, że najważniejszy egzamin w procesie kształcenia jest odpowiednio sprofilowany, co pozwala egzaminowanemu osiągnąć wysokie noty, ale zdarzają się wypadki, i to liczne, gdy nie wydaje się to możliwe, gdyż pytania dotyczą wąskiego zakresu tematów, głównie

dotyczących pracy. Ponadto ocena prac dyplomowych nie zawsze bywa rzetelna i w pełni obiektywna. Podobna uwaga dotyczy prac semestralnych, które bywają sprawdzane w sposób powierzchowny, a oceny nie zawsze są adekwatne do zawartości.

Efekty kształcenia zdobywane przez studentów weryfikowane są i oceniane przez wszystkich pracowników prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo. W wypadku prac dyplomowych, obok oceny promotora, weryfikacji i oceny dokonuje recenzent. Przy pracach licencjackich promotorami są adiunkci ze stopniem doktora, natomiast seminary magisterskie leżą w gestii pracowników samodzielnych. W sytuacji, gdy promotorem jest doktor, recenzentem jest tzw. pracownik samodzielny, co ma gwarantować rzetelność weryfikacji efektów kształcenia. Należy zatem stwierdzić, że pod względem formalnym w sposób prawidłowy przebiega proces weryfikacji i oceny efektów kształcenia, w którym uczestniczą osoby kompetentne.

Autorzy *Raportu samooceny* nie dołączyli żadnych dokumentów potwierdzających funkcjonowanie w ramach kierunku zasad, które pozwalają rozstrzygać sytuacje konfliktowe dotyczące oceny efektów kształcenia, oraz zasad, które dotyczą przeciwdziałania zachowaniom etycznie nagannym podczas egzaminu, ale sprawy te rozstrzyga Regulamin Studiów, określający możliwości i metody odwoławcze.

W ramach kierunku zapewniono studentom, także o stwierdzonej niepełnosprawności, w większości wypadków sprawiedliwe traktowanie w procesie kształcenia i w czasie weryfikacji efektów kształcenia, co jest zgodne z obowiązującym na Uniwersytecie Gdańskim regulaminem studiów. W niektórych wypadkach, co wykazał ZO, oceny z prac zaliczeniowych i dyplomowych bywają zbyt często zawyżane, a niekiedy zaniżane (zob. Załącznik), co należy uznać za praktykę niewłaściwą.

Sposób postępowania pracowników oceniających efekty kształcenia osiągnięte przez studentów, nie odbiega od zasad stosowanych na innych uczelniach. Organizacja kształcenia w formie tutoringu zapewnia ponadto indywidualny sposób traktowania studentów, co przekłada się także na szybkie i bezpośrednie dostarczanie słuchaczowi informacji o ocenie osiągniętych wyników. Zazwyczaj student informowany jest na pierwszych zajęciach o wymogach i kryteriach zaliczenia przedmiotu, opis wymagań zawarty jest także w sylabusach dostępnych on-line (na Portalu Studenta) po zalogowaniu się. O wynikach egzaminu student jest informowany w ciągu 7 dni, a brak oceny po tym okresie, zgodnie z regulaminem studiów, upoważnia studenta do odwołania się do kierownika jednostki lub dziekana.

W ramach kulturoznawstwa I i II stopnia przyjęto założenie, że każdy z pracowników prowadzących zajęcia na bieżąco monitoruje pracę i postępy swoich słuchaczy, aby w ten sposób dostosować tempo pracy do studenta, choć nie wiadomo jakiego: najlepszego, przeciętnego czy najsłabszego. Biorąc jednak pod uwagę dbałość kadry o zapewnienie dobrych warunków kształcenia, należy stwierdzić, że w żadnym z elementów procesu weryfikacji i oceny efektów kształcenia nie dopatrzone się organizacyjnych i technicznych błędów. Brak jedynie pełnej dokumentacji przebiegu egzaminów/zaliczeń ustnych – dostępne są protokoły z ocenami, natomiast w niektórych wypadkach brak zestawów pytań bądź protokołu z przebiegu egzaminu, dzięki którym można by zorientować się w sposobie przeprowadzania i oceniania egzaminów.

Należy stwierdzić, że na kierunku kulturoznawstwo funkcjonują wypróbowane na Uniwersytecie Gdańskim metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia, co jest związane z dużym doświadczeniem kadry akademickiej.

Na podstawie oceny wystawionej przez pracodawcę oraz dziennika praktyk prowadzonego przez studenta opiekun praktyk dokonuje ich zaliczenia. Uczelnia nie weryfikuje pracodawcy ani jego oceny, nie wspiera pracodawcy ani studenta w trakcie praktyk, nie konsultuje jakości praktyk po ich

zakończeniu z pracodawcą, co rodzi wątpliwości co do możliwości pełnej weryfikacji efektów kształcenia założonych w sylabusie przedmiotu.

2.3.

W ramach kulturoznawstwa I i II stopnia funkcjonuje dobry system kwalifikacji kandydatów na studia. Proces rekrutacji przeprowadzany jest z uwzględnieniem wstępnej wiedzy i umiejętności, które są powiązane z kierunkiem studiów.

Proces rekrutacyjny oparty jest na wypracowanych procedurach i odznacza się obiektywizmem. W wypadku rekrutacji na studia stacjonarne I stopnia na kierunku kulturoznawstwo przyjęcie na studia następuje na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Pod uwagę brane są następujące przedmioty: język polski według mnożnika 0,5, język obcy według mnożnika 0,2 oraz jeden przedmiot do wyboru spośród: historia, historia sztuki, WOS, filozofia, historia muzyki, język łaciński i kultura antyczna – według mnożnika 0,3 (wynik egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym mnożyło się przez mnożnik przedmiotu oraz dodatkowo przez współczynnik 1,5). W wypadku rekrutacji na studia II stopnia na kierunku kulturoznawstwo o przyjęcie na studia mogą się ubiegać – zgodnie z ideą systemu bolońskiego – absolwenci wszystkich kierunków studiów wyższych. Kryterium podstawowym przyjęcia na studia jest konkurs ocen na dyplomie (kandydat może otrzymać maksymalnie 100 punktów, a zasady przeliczania oceny na dyplomie na punkty określił §7 ust. 2 i 3 *Uchwały* Senatu). Taka postawa otwartości może budzić pewne wątpliwości, gdyż trudno będzie przy absolwentach różnorodnych kierunków, np. humanistycznych i niehumanistycznych, realizować zakładane efekty kształcenia. Skoro zgodnie z sylabusami przedmiotów kierunkowych na II stopniu student ma pogłębiać wiedzę, umiejętności i kompetencje kulturoznawcze, to należałoby albo zapewnić zajęcia, które pozwolą na wyrównanie różnic w zakresie osiągniętych efektów kształcenia studentom różnych kierunków studiów, albo pragnąc zachować spójność nauczania ograniczyć przyjęcie do absolwentów studiów humanistycznych.

Zasady dyplomowania określone są w *Regulaminie studiów* i nie budzą zasadniczych zastrzeżeń od strony merytorycznej, która związana jest z profilem studiów kulturoznawczych. Zasady dyplomowania na kulturoznawstwie odbywają się bez naruszenia regulaminu – student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem swego opiekuna, następnie dochodzi do egzaminu dyplomowanego, w którym uczestniczy trzysobowa komisja, w tym promotor, recenzent i przewodniczący. Egzamin ma charakter ustny, ale regulamin nie określa jego charakteru. Od 2017 dopuszczono możliwość realizacji pracy dyplomowej w formie projektu, z opisem teoretycznym, co może rodzić wątpliwości co do ogólnoakademickiego profilu studiów. Ponieważ nie powstała jeszcze żadna praca w nowym trybie, trudno dokonać realnej oceny zjawiska. Przegląd wybranych prac dyplomowych na I i II stopniu studiów, stworzonych na podstawie poprzednich kryteriów (zob. uwagi i przykłady powyżej), nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, że są one dobrym sposobem weryfikacji efektów kształcenia i odpowiadają profilowi kształcenia. Część prac jest poprawnie skonstruowana, napisana i rzetelnie oceniona, ale część nie spełnia kryteriów stawianych pracom kulturoznawczym, niektóre mają charakter filologiczny, część z nich opiera się na wiedzy popularnej bądź zawiera liczne błędy różnego typu, co rodzi wątpliwości co do skuteczności systemu weryfikacji efektów kształcenia.

Procedura uznawania efektów kształcenia oraz potwierdzania efektów uczenia się jest regulowane Uchwałą Senatu UG nr 28/15 oraz Zarządzeniem Rektora 50/R/15. Stosowny arkusz aplikacyjny, pozwalający wszcząć procedurę oraz na dalszych etapach poddać weryfikacji uzyskane poza systemem studiów efekty uczenia się, znajduje się na stronie Uniwersytetu Gdańskiego. Do niego dołączona jest procedura postępowania. Ponadto Uczelnia zapewnia pomoc ze strony odpowiednio przeszkolonego konsultanta.

Na kierunku kulturoznawstwo stosowane są działania rekrutacyjne, które wypracowane zostały na forum ogólnouniwersyteckim. Autorzy *Raportu samooceny* nie wskazali dodatkowych, szczególnych zasad, które udoskonaliłyby proces rekrutacji kandydatów i weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się w aspekcie zaprojektowanych efektów kształcenia.

Proces rekrutacji oraz procedura potwierdzania efektów uczenia się wraz z potwierdzaniem uzyskanych poza systemem studiów efektów kształcenia nie budzą żadnych zastrzeżeń.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na studiach I stopnia program składa się z 6 modułów, w tym z 4 obligatoryjnych, natomiast program studiów II stopnia składa się z 3 modułów, w tym z jednego obligatoryjnego. Zawartość merytoryczna modułów fakultatywnych na I i II stopniu jest wypadkową możliwości kadrowych jednostki oraz zainteresowań studentów. Trzon programów na obu poziomach kształcenia tworzą moduły nie w pełni komplementarne. W wypadku studiów I stopnia moduły teoretyczne i jeden o charakterze warsztatowym nie pozwalają studentowi w pełni osiągnąć zakładanych celów, związanych z poznaniem teorii, metod i narzędzi badawczych kultury współczesnej oraz kultur dawnych. Zajęcia warsztatowe i seminaryjne prowadzone są na obu poziomach kształcenia w małych grupach, co sprzyja osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

Przygotowanie i organizacja praktyk odbywa się bez zaangażowania pracowników jednostki, student sam znajduje instytucję, w której odbywa praktykę, a jej ewaluacja ogranicza się do opinii pracodawcy i nie jest weryfikowana w jednostce prowadzącej kierunek studiów. Budzi to wątpliwości co do możliwości pełnej weryfikacji tej oceny. Należy zwrócić uwagę na fakt, że o ile plan studiów I i II stopnia przewiduje realizację praktyki zawodowej, o tyle wśród efektów kształcenia brak jest odpowiednich odniesień, choć istnieje sylabus praktyk.

Kształcenie w zakresie języka obcego zostało zaplanowane na studiach I i II stopnia w stopniu pozwalającym osiągnąć zakładane efekty kształcenia (poziom B2 i B2+).

Metody kształcenia stosowane w ramach kulturoznawstwa mają charakter tradycyjny – na I stopniu dominują w modułach obligatoryjnych wykłady (9), na stopniu II w module obligatoryjnym konwersatoria (7), które są uzupełniane wykładami (2) oraz ćwiczeniami (3). Jednak na I roku I stopnia studiów przewidziano 10 wykładów w stosunku do 3 zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń oraz obowiązkowych zajęć seminaryjnych, co jest niekorzystne w pierwszym etapie kształcenia, zanim student zdobędzie umiejętność pracy samodzielnej. Niektóre zajęcia zostały zaplanowane w kilkugodzinnych blokach, co nie służy osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia i systematycznemu rozwojowi studenta.

Studenci uzyskują wsparcie w przygotowaniu do badań ze strony nauczycieli akademickich w postaci tutoringu oraz w ramach organizowanych systematycznie akcji typu Campus Cooltura i Debata Kulturoznawców.

Na proces dyplomowania na obu poziomach studiów składa się przygotowanie pracy pisemnej (na studiach licencjackich jej objętość jest mniejsza) oraz końcowy egzamin ustny. Tematy prac są zazwyczaj zgodne z zainteresowaniami naukowymi opiekunów. Należy jednak zwrócić uwagę, że zdarzają się prace, których zakres tematyczny nie jest zgodny z dyscypliną kulturoznawstwo, lecz ma charakter literaturoznawczy czy psychologiczny, a więc jest tylko częściowo zgodny z zakładanymi efektami kształcenia. W pracach czasami nie został postawiony problem badawczy, a autor ogranicza się do opisu wybranego zjawiska. W pracach pojawiają się także błędy merytoryczne bądź poważne braki bibliograficzne, których nie wskazano w recenzjach (np. w opiniach o pracach dyplomowych: *Analiza bajki magicznej na przykładzie współczesnych filmów „Świtez”, „Sekrety morza” i „Vaiana: Skarb oceanu”*; *Wiedźmin w McDonalddie, czyli skąd wierzenia słowiańskie w popkulturze, i magisterskich, np. Runy – mitologia i magia znaków* zob. Załącznik).

Pytania egzaminacyjne w zbyt dużym stopniu związane są z tematem pracy. Nie zawsze oceny pracy dyplomowej są zgodne z jej poziomem, zazwyczaj są zawyżane, a w swoich opiniach recenzenci/opiekunowie naukowcy zbyt często rekomendują słabe prace do druku, natomiast nie wskazują na uchybienia, które w nich się znajdują (np. liczne błędy językowe, redakcyjne itp.).

Efekty kształcenia zdobywane przez studentów weryfikowane są i oceniane przez wszystkich pracowników prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo. Ocenie podlegają prace pisemne, testy oraz dokumentacja projektów. Brak jest dokumentacji potwierdzającej przebieg zaliczenia/egzaminu ustnego.

W ramach kulturoznawstwa I i II stopnia funkcjonuje dobry system kwalifikacji kandydatów na studia. Proces rekrutacji przeprowadzany jest z uwzględnieniem wstępnej wiedzy i umiejętności, które są powiązane z kierunkiem studiów. Proces rekrutacji oraz procedura potwierdzania efektów uczenia się wraz z potwierdzaniem uzyskanych poza systemem studiów efektów kształcenia nie budzą żadnych zastrzeżeń.

Zalecenia

1. Należy dokonać przeglądu programów studiów i wprowadzić w ich obrębie zmiany poprzez wprowadzenie treści, dzięki którym zostanie poszerzona problematyka dotycząca zagadnień kulturoznawczych, w tym uwzględnione zostaną najnowsze kierunki badań kulturoznawczych, także w zakresie kultury w cyberprzestrzeni.
2. Należy zrezygnować z blokowania zajęć w cykle kilkugodzinne, jak też zrezygnować z praktyki prowadzenia zajęć co dwa tygodnie, gdyż tego typu działania nie sprzyjają właściwej realizacji efektów kształcenia.
3. Należy przygotować spójną koncepcję realizacji praktyk, obejmującą:
  - przygotowanie programu praktyk odpowiadającego przypisanym do nich efektom kształcenia;
  - weryfikację miejsc odbywania praktyk, pod kątem zapewnienia możliwości realizacji programu praktyk i osiągnięcia przypisanych do nich efektów kształcenia;
  - merytorycznego nadzoru nad przebiegiem praktyk,
  - wprowadzenie narzędzi umożliwiających weryfikację osiągnięcia przez studentów przypisanych do praktyk efektów kształcenia;
  - wyznaczenie kierunkowych opiekunów praktyk zaliczających praktykę, merytorycznie właściwych dla ich zakresu.
4. Należy zweryfikować przebieg procesu dyplomowania, aby wyeliminować tematy nie odpowiadające dyscyplinom naukowym, do których odnoszą się efekty kształcenia, prace o charakterze popularnym, które nie spełniają kryterium prac badawczych i zwracać baczniejszą uwagę na rzetelną ocenę pracy przez opiekuna naukowego/recenzenta.
5. W trakcie egzaminu dyplomowego opracować pytania egzaminacyjne tak, by sprawdzały wiedzę zdobytą w trakcie studiów.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Działania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia zostały sformułowane w Wewnętrznym

Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego, którego procedury wdrażane są na poziomie kierunków prowadzonych na Wydziale Filologicznym przez działania Wydziałowego Zespołu do spraw Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej: WZZJK).

Projekt programu kształcenia jest opracowywany przez Radę Programową kierunku w oparciu o potencjał i kompetencje kadry naukowej oraz zakres prowadzonych przez nią badań naukowych, a także oczekiwania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych kierunku wobec uzyskiwanych przez absolwentów kompetencji. Informacje w tym zakresie pozyskuje się przy pomocy przeprowadzanych wśród studentów badań ankietowych, hospitacji zajęć dydaktycznych, systematycznie dokonywanej oceny pracowników, a także dyskusji podejmowanych przez nauczycieli akademickich podczas posiedzeń Rady Wydziału, Rady Programowej Instytutu, a także zebrań Katedry i WZZJK. Zespół Oceniający PKA zwraca uwagę, iż tworzenie programów kształcenia musi ponadto przebiegać w zgodzie z obowiązującymi w obszarze szkolnictwa wyższego przepisami prawa, wobec czego konieczne jest przyjęcie przez Senat Uczelni uchwały, która wskazywałaby zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065), dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów.

W projektowaniu programu kształcenia uczestniczą interesariusze zewnętrzni, z którymi Wydział prowadzi bliską, wieloletnią współpracę (specjaliści pracujący w trójmiejskich i krajowych instytucjach kultury oraz regionalnych, prywatnych przedsiębiorstwach stanowiących potencjalnych pracodawców dla absolwentów kierunku, np. Instytut Kultury Miejskiej, Klub Żak, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu). Współtworzą oni program studiów na poziomie poszczególnych przedmiotów (opracowanie sylabusów oraz konsultacje programowe). Jednostka nie organizuje cyklicznych spotkań z interesariuszami zewnętrznymi, jednakże wymiana informacji oraz pozyskiwanie ich opinii na temat realizowanego programu kształcenia jest zapewnione przez doraźne spotkania, a także wspólne działania w zakresie realizacji inicjatyw kulturalnych i artystycznych.

Monitorowanie programu kształcenia i jego aktualności względem zapotrzebowania rynku pracy prowadzone jest w oparciu o coroczne przeglądy i analizę programów studiów, dokonywaną przez Radę Programową Instytutu, a ich efektem są wnioski kierowane do Rady Wydziału o korektę realizowanych programów studiów. Jako narzędzie pomocnicze w tym procesie Rada Programowa Instytutu przy współdziałaniu koordynatorów poszczególnych przedmiotów, przygotowała tabelę walidacyjną zawierającą opis weryfikacji wszystkich efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Okresowy przegląd obejmuje ponadto ocenę sylabusów, które wobec stwierdzonych niedoskonałości zmodyfikowano w roku akademickim 2015/2016, dodając rubrykę precyzującą sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Podsumowaniem projakościowych działań WZZJK jest corocznie opracowywany, a następnie zatwierdzany przez Radę Wydziału raport z oceny własnej Wydziału Filologicznego (tzw. *Raport samooceny*). Jego formuła służy kompleksowemu przeglądowi programu kształcenia oraz weryfikacji skuteczności inicjatyw doskonalących bądź działań naprawczych podejmowanych wskutek zdiagnozowanych uprzednio uchybień. Oceniając skuteczność przyjętych narzędzi monitorowania programu kształcenia Zespół oceniający PKA zwraca uwagę, iż nie pozwoliły one na zdiagnozowanie (szczegółowo omówionych w opisie kryterium nr 2 niniejszego raportu) uchybień dotyczących możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Realizowane w ramach studiów I stopnia moduły teoretyczne i jeden o charakterze warsztatowym nie pozwalają bowiem na zdobycie celów związanych z poznaniem teorii, metod i narzędzi badawczych kultury współczesnej oraz kultur dawnych. W monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia oraz ocenę osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia włączani są interesariusze wewnętrzni, m.in. dzięki konsultacjom prowadzonym podczas spotkań Władz Wydziału ze starostami

poszczególnych roczników studentów, opracowaniu wniosków z wypełnianych przez studentów i absolwentów ankiet, sugestiom nauczycieli akademickich zgłaszanym podczas obrad Rady Wydziału, WZZJK, Rady Programowej Instytutu. Należy zwrócić uwagę, iż nauczyciele akademicy również anonimowo mogą formułować swoje opinie dotyczące warunków pracy dydaktycznej oraz pracy z grupą studentów przez prowadzone w tym celu badanie ankietowe. Udział interesariuszy zewnętrznych w monitorowaniu programu kształcenia zapewniony jest dzięki działającej przy Wydziale Radzie Pracodawców, której zadaniem jest opiniowanie programu studiów w zakresie jego spójności z potrzebami rynku pracy oraz oczekiwanymi od absolwentów kierunku kompetencjami.

Do źródeł danych wykorzystywanych w monitorowaniu programu kształcenia należą: wyniki anonimowego badania ankietowego studentów (prowadzone za pomocą Portalu Studenta), wnioski z hospitacji zajęć dydaktycznych oraz obserwacji preferencji studentów w zakresie wyboru specjalności, wyniki ewaluacji projektów z zakresu realizowanej specjalności, konkluzje z konsultacji dotyczących realizowanych treści kształcenia z praktykami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne, a także wnioski z analizy ocen kompetencji studentów formułowane przez pracodawców przyjmujących studentów na praktyki. Wobec stwierdzonych przez Zespół Oceniający nieprawidłowości w zakresie sposobu organizowania i weryfikacji praktyk zawodowych (brak ewaluacji opinii pracodawcy, brak zaangażowania pracowników jednostki w przygotowanie i organizację praktyk), należy podjąć działania sprawdzające skuteczność objętych systemem zapewnienia jakości kształcenia narzędzi wykorzystywanych w procesie monitorowania praktyk studenckich.

Studenci poza możliwością zgłaszania swoich uwag w procesie ankietyzacji, mogą na bieżąco kierować zapytania i wnioski poprzez dostępny na stronie internetowej Wydziału anonimowy „Formularz uwag o jakości kształcenia na Wydziale Filologicznym”. Za pomocą ankiet gromadzone są również informacje służące monitorowaniu losów zawodowych absolwentów, które dodatkowo uzupełniane są doraźnie pozyskiwanymi przez nauczycieli akademickich informacjami od utrzymujących z nimi kontakt absolwentów. Jednorazowo wykorzystano także informacje zebrane przez studentkę w pracy magisterskiej pt. *Zawód: kulturoznawca? Analiza zawodowych losów absolwentów studiów kulturoznawczych Uniwersytetu Gdańskiego w kontekście obranej ścieżki kształcenia i realiów rynku pracy*.

W odniesieniu do wykorzystywanych w procesie monitorowania źródeł danych należy zwrócić uwagę, że mały odsetek wypełnianych przez studentów ankiet nie pozwala zinterpretować danych zawartych w ankietach jako stanowiska reprezentującego głos większości studentów (co potwierdzili przedstawiciele WZZJK). Konieczne jest zatem kontynuowanie rozpoczętych już pilotażowych prób przeprowadzenia ankietyzacji w formie papierowej, której formularz będzie współredagowany przez studentów. Planowane jest również przeprowadzenie ogólnouczelnianej akcji mającej na celu zwiększenie liczby ankiet wypełnianych przez studentów poprzez zaproponowanie systemu, który zapewni korzyści studentom zaangażowanym w poprawę jakości kształcenia na swoim kierunku.

Wyniki monitorowania, okresowego przeglądu programu kształcenia oraz oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia wykorzystuje się jako podstawę doskonalenia programu kształcenia, czego potwierdzeniem są wprowadzane zmiany, w tym ostatnia korekta programu studiów wdrożona od roku akademickiego 2017/2018. W intencji władz Wydziału niweluje ona niewłaściwą proporcję ćwiczeń i wykładów oraz lepiej wiąże program z potrzebami rynku pracy. Wprowadzone modyfikacje obejmują zarówno zmianę formy prowadzenia zajęć dydaktycznych (np. „Kanon filmowy”, „Kino popularne”, „Teatr współczesny” realizowane uprzednio jako wykłady zostały zamienione na konwersatoria), zmianę miejsca zajęć w planie studiów (np. przesunięcie zajęć „Muzealnictwo i sztuka wystawiennicza” z trzeciego na czwarty semestr, podział zajęć z „Wstępu do

kulturoznawstwa” z jednego na dwa semestry), korektę realizowanych treści (np. zmiana „Kultury świata” na „Kultury tubylcze świata”, czy też „Podstawy animacji kultury” na „Komunikacja kulturowa”), jak i wprowadzenie nowych przedmiotów (np. „Warsztat pracy naukowej”, „Duchowy i religijny wymiar kultury”, „Warsztat teatralny”). Zgodnie z zainteresowaniami studentów, opinią sformułowaną przez nauczycieli akademickich, a ponadto po uzyskaniu akceptacji przedstawicieli rynku pracy opracowano również nowe programy specjalności „Krytyka i edukacja kulturalna” oraz „Animacja kultury” (studia I stopnia od roku akademickiego 2016/2017), a także „Kultura audiowizualna” i „Zarządzanie kulturą” (studia II stopnia od roku akademickiego 2016/2017). Badanie dotyczące skuteczności wprowadzonych działań doskonalących zaplanowano po wypromowaniu absolwentów zmodyfikowanego programu studiów.

Informacje dotyczące procesu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku studiów „kulturoznawstwo” dostępne są dla różnych grup interesariuszy na stronie internetowej Wydziału, której poszczególne zakładki zawierają szczegóły dotyczące studiów prowadzonych w ramach Instytutu Badań nad Kulturą (program kształcenia, sylwetka absolwenta, przebieg studiów, program Erasmus+, tematyka zrealizowanych prac dyplomowych, działalność studenckich kół naukowych), a także działalności naukowej Katedry Kulturoznawstwa oraz Katedry Wiedzy o Filmie i Kulturze Audiowizualnej. Dane zawarte na stronie internetowej uzupełniają tradycyjne formy upowszechniania informacji, takie jak: tablice informacyjne, gabloty wydziałowe i instytutowe, spotkania informacyjne (z kandydatami, studentami, absolwentami). Ponadto w ramach ogólnodostępnych platform wymiany informacji, w tym portalu społecznościowego Facebook, rozpowszechniane są wiadomości dotyczące aktualnie podejmowanych inicjatyw kulturalnych, publikowany jest newsletter, czy też informacje dotyczące planowanych spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Uzupełnieniem powyższego jest Portal Studenta, w którym dla studentów dostępne są wyniki zaliczeń i egzaminów oraz przeprowadzane są badania ankietowe mające na celu anonimową ocenę procesu dydaktycznego. Służą on również do udostępniania sylabusów zajęć dydaktycznych.

Forma prezentacji danych na stronie internetowej została dostosowana do potrzeb poszczególnych grup interesariuszy z uwzględnieniem przewidywanego sposobu ich wykorzystania (w tym dla osób słabowidzących oraz obcokrajowców). Treści dostępne na stronie internetowej są okresowo monitorowane przez władze dziekańskie, WZZJK, a ponadto oceniane przez studentów Wydziału (przede wszystkim przez studentów I roku studiów – ankieta pt. Badanie opinii studentów pierwszych lat studiów o pierwszym kontakcie z UG). Propozycje zmian przekazywane są do akceptacji władzom dziekańskim, które następnie kierują je do administratora wydziałowej strony internetowej w celu zamieszczenia nowej informacji lub aktualizacji treści.

Uzasadnienie

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Gdańskiego prowadzący oceniany kierunek studiów „kulturoznawstwo” określił, wdrożył i realizuje systemowe działania służące projektowaniu i zatwierdzaniu programów kształcenia. W ramach przyjętych procedur prowadzi również systematyczne monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia. Dokonana przez Zespół Oceniający analiza stanu faktycznego wykazała, iż działania systemu prowadzone są z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy oraz oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w tym monitoringu karier zawodowych absolwentów, czego efektem są wyżej wymienione przykłady działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia. Do mocnych stron systemu zapewniania jakości kształcenia należy, co potwierdziły przeprowadzone w toku wizytacji spotkania, bliska współpraca studentów i nauczycieli akademickich, która pozwala na zachowanie bieżącej wymiany informacji oraz

na satysfakcjonującą obie strony realizację procesu kształcenia. Efektem tej współpracy są wspólnie realizowane przedsięwzięcia pozwalające studentom na ukształtowanie, poprzez praktyczne działanie, kompetencji niezbędnych w ich przyszłej pracy zawodowej. Na przykład, w 2015 roku zorganizowano Forum Animacji Kultury Uniwersytetu Gdańskiego, którego idea było stworzenie miejsca swobodnej, twórczej wymiany doświadczeń i metod pracy w obszarze kultury Trójmiasta i okolic między studentami kulturoznawstwa oraz doświadczonymi praktykami.

Wśród stwierdzonych uchybień należy wskazać brak rozpoznania przez system błędów w zakresie przyporządkowania efektów kształcenia do zgodnych z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065) dziedzin oraz dyscyplin naukowych. Ponadto, zgodnie z przedstawionym w opisie kryterium 2 niniejszego raportu stanowiskiem Zespołu Oceniającego, nieprawidłowy jest sposób weryfikacji praktyk zawodowych, bowiem nie stworzono systemowych rozwiązań, które służyłyby wzmocnieniu kontroli placówek przyjmujących studentów na praktyki, sposobu doboru miejsca ich odbywania przez studentów, a także weryfikacji efektów przypisanych do praktyk. Należy również wskazać, iż dokonany przez Zespół oceniający PKA przegląd prac dyplomowych prowadzi do wniosku, że właściwym byłoby zastosowanie systemowych rozwiązań w zakresie monitorowania procesu dyplomowania (badanie zgodności tematyki prac dyplomowych z kierunkiem studiów, ocena jakości prac dyplomowych, w tym przestrzeganie wymogów dotyczących zawartości prac, ich merytorycznej i technicznej jakości, a także adekwatności wymagań stawianych pracom dyplomowym do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia). Wobec stwierdzonych uchybień dotyczących możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia należałoby ponadto dokonać ewaluacji skuteczności objętych systemem zapewnienia jakości kształcenia narzędzi wykorzystywanych w procesie monitorowania programu kształcenia,

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo” wobec czego sformułowane przez Zespół Oceniający uwagi winny być wykorzystane przy poprawie jakości kształcenia jako źródło informacji pozyskanych dzięki zewnętrznej ocenie jakości kształcenia.

Dobre praktyki

- Wprowadzenie procedury ankietyzacji nauczycieli akademickich, dzięki której możliwa jest konfrontacja ocen wystawionych przez studentów z opinią wyrażoną przez prowadzących zajęcia dydaktyczne (porównanie spójności zdiagnozowanych problemów towarzyszących realizacji efektów kształcenia, konfliktów interpersonalnych). Powyższemu służą ankiety pt. Badanie opinii nauczycieli akademickich o warunkach pracy dydaktycznej, Badanie opinii nauczycieli akademickich o pracy z grupą.
- Bieżąca możliwość zgłaszania zapytań i wniosków studentów poprzez dostępny na stronie internetowej Wydziału anonimowy „Formularz uwag o jakości kształcenia na Wydziale Filologicznym”.

Zalecenia

- Wobec omówionych uchybień w zakresie przyporządkowania efektów kształcenia do zgodnych z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011 nr 179 poz. 1065) dziedzin oraz dyscyplin naukowych poprawy wymaga skuteczność funkcjonowania systemu w zakresie monitorowania programów kształcenia oraz diagnozowania przez niego wynikających z przepisów prawa uchybień formalnych.

- Podjęcie działań sprawdzających skuteczność objętych systemem zapewnienia jakości kształcenia narzędzi wykorzystywanych w procesie monitorowania programu kształcenia, bowiem nie pozwoliły one na zdiagnozowanie m.in. uchybień dotyczących możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia (np. realizowane moduły nie pozwalają na zdobycie celów związanych z poznaniem teorii, metod i narzędzi badawczych kultury współczesnej oraz kultur dawnych).
- Wzmocnienie działań systemu zapewniania jakości kształcenia w zakresie monitorowania sposobu realizacji praktyk zawodowych oraz procesu dyplomowania.
- Kontynuowanie działań służących poprawie zwrotności wypełnianych przez studentów ankiet.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Do minimum kadrowego na studiach I stopnia jednostka zaliczyła 12 osób, w tym 2 profesorów zwyczajnych, 2 osoby ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnione na stanowisku profesora UG, 8 ze stopniem doktora. Ich dorobek mieści się w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych i dyscyplinie kulturoznawstwo, literaturoznawstwo oraz filozofia. Do minimum kadrowego na studiach II stopnia jednostka zaliczyła 14 osób, w tym 3 profesorów zwyczajnych, 3 osoby ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnione na stanowisku profesora UG, 8 ze stopniem doktora z kwalifikacjami w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Jednostka spełnia zatem wymogi ilościowe w zakresie minimum kadrowego na studiach I i II stopnia. Wszystkie wskazane do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia osoby – 15 pracowników - reprezentują obszary nauki lub sztuki, dziedziny i dyscypliny: filozofia, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, do których zostały przypisane efekty kształcenia. Ponadto zajęcia na kierunku prowadzą inne osoby zatrudnione w jednostce: w Instytucie Badań nad Kulturą (w Katedrze Wiedzy o Filmie i Kulturze Audiowizualnej), w Instytucie Germanistyki i na Wydziale Zarządzania oraz poza UG: 1 na SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym w Warszawie, 1 w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej. Ich dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe odnosi się do: obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscyplin: kulturoznawstwo (2 prof. zw. dr hab., 2 dr hab. oraz 5 dr), nauki o sztuce (1 prof. zw. dr hab. + 2 dr) i literaturoznawstwo (1 dr hab. + 3 dr). Dorobek naukowy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe oraz pozostałych nauczycieli zatrudnionych w jednostce prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo odpowiada efektom kształcenia i treściom określonym dla kierunku.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo ma charakter kompleksowy, umożliwiający osiągnięcie przez wszystkich studentów zakładanych efektów kształcenia. Nauczyciele akademicy reprezentujący obszar nauk humanistycznych prowadzą badania w zakresie literatury i kultury popularnej, kultury regionalnej oraz kultury audiowizualnej, literaturoznawstwa, językoznawstwa kulturowego, historii muzyki oraz historii sztuki, a także animacji kulturalnej i zarządzania kulturą. Realizują badania poświęcone kulturze i literaturze popularnej (powieści fantasty, komiksowi, powieści detektywistycznej) oraz

muzyce popularnej, teatrowi i cyberkulturze. Dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne tej grupy nauczycieli akademickich odpowiada treściom programowym w zakresie przedmiotów kierunkowych i specjalizacyjnych („Kultura filmowa”, „Kultura popularna”, „Teoria literatury”, „Kulturoznawca w cyberprzestrzeni”). Ponadto nauczyciele akademicy prowadzą badania polskiej kultury regionalnej oraz tożsamości narodowej, etnicznej i lokalnej, w tym tożsamości pogranicza kulturowego oraz „ginących kultur” świata i różnego typu mniejszości. W prowadzone przez siebie badania angażują studentów (np. międzynarodowy, interdyscyplinarny projekt naukowy realizowany w Tajlandii, fakultet poświęcony sztuce street artu zakończony wydaniem albumu fotografii dokumentalnej, projekt dydaktyczny badań terenowych pt „Region w terenie”, debaty kulturoznawcze cyklicznie organizowane pod kierunkiem pracowników Katedry, warsztaty performatywne i warsztaty teatralne).

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku posiadają znaczące doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne. Większość z nich uczestniczy w projektach popularyzujących wiedzę o kulturze wśród uczniów szkół średnich na terenie Trójmiasta (tzw. wiosenne warsztaty kulturoznawcze, program edukacyjny w telewizji TTM poświęcony kulturze języka, publikacje z zakresu dydaktyki nauczania kultury, filozofii, współautorstwo podręczników do wiedzy o kulturze dla liceów i techników pt. *Spotkania z kulturą*), także wśród studentów innych kierunków i wydziałów (w ramach projektów Forum Animacji Kultury Uniwersytetu Gdańskiego organizowanych corocznie). Wielu nauczycieli akademickich współpracuje z ważnymi w Trójmieście instytucjami kultury (muzeami, teatrami) i angażuje studentów do prac nad realizacją projektów prowadzonych w ramach tych instytucji (np. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, Artloop Festival czy Festiwal Kultury Białoruskiej „Solidarni z Białorusią”). Niektórzy z nauczycieli stworzyli programy e-learningowe, które mogłyby wspomagać proces dydaktyczny prowadzonych przez nich zajęć, ale nie wykorzystuje się ich w praktyce. Część z kadry odnosi sukcesy jako współorganizatorzy festiwali teatralnych, organizuje wraz ze studentami konferencje naukowe, uczestniczy w zespołach jurorskich w konkursach teatralnych i muzycznych. Te dodatkowe doświadczenia dydaktyczne wzbogacają metodykę pracy ze studentami, czego wyrazem są wyniki hospicji zajęć.

4.2.

Jednostka przykłada dużą wagę do właściwej obsady zajęć. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia związane z modułami teoretycznym i warsztatowy na I i II stopniu posiadają dorobek naukowy w dużym stopniu odpowiadający prowadzonym przez nich przedmiotom, podobnie moduły przedmiotów misyjnych i w zakresie kształcenia języków prowadzone są przez kadrę o właściwych kompetencjach merytorycznych. Żadnych zastrzeżeń nie budzi obsada modułów specjalizacyjnych w zakresie „Animacji kultury” oraz „Krytyki i edukacji kulturalnej” na studiach I stopnia oraz „Zarządzanie kulturą” i „Kultura audiowizualna” na studiach II stopnia. Efektem skutecznego włączania studentów w prowadzone badania jest pięć tomów cyklu „Re-wizje”, w których zamieszczane są wyniki badań przeprowadzonych przez studentów (Gdańsk 2011–2013, 2014, 2016).

4.3.

Polityka kadrowa prowadzona w jednostce zmierza do zapewnienia kadry naukowo-dydaktycznej, której kwalifikacje odpowiadają prowadzonym w niej kierunkom studiów i realizowanym w ich ramach specjalizacjom. Władze uczelni nie w pełni uwzględniają jednak uzasadnione zapotrzebowanie na etatowych pracowników ze stopniem dr lub dr hab. w dyscyplinie kulturoznawstwo. Pracownicy już zatrudnieni są mocno obciążeni zajęciami dydaktycznymi, co utrudnia im realizację własnych projektów badawczych. Dobór kadry odbywa się w drodze

konkursowej, a istotnymi narzędziami realizacji polityki kadrowej są: okresowa ocena dorobku naukowego i osiągnięć dydaktycznych, semestralna ewaluacja zajęć przeprowadzana przez studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych. System oceny, choć kompleksowy i wieloaspektowy, uwzględniający obok osiągnięć naukowych, także osiągnięcia w pracy dydaktycznej, nie skutkuje finansowym wsparciem prowadzonych przez pracowników badań. Brak systemu motywacji dla pracowników naukowo-dydaktycznych.

Na uczelni nie funkcjonuje także transparentny system przyznawania nagród rektora oraz wnioskowania o odznaczenia państwowe i resortowe. Jednostka stara się pozyskiwać kadrę naukową spośród absolwentów prowadzonych u siebie studiów doktoranckich oraz jednostek zewnętrznych (np. Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie). Pracownicy wydziału mogą korzystać z systemu finansowania badań naukowych w ramach badań statutowych oraz ubiegać się o dodatkowe finansowanie w przypadku postępowania awansowego. Na poziomie ogólnouczelnianym Uniwersytet Gdański od niedawna służy formalno-administracyjnym wsparciem w zakresie przygotowywania wniosków o granty badawcze Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Do minimum kadrowego na studiach I stopnia jednostka zaliczyła 12 osób, w tym 2 profesorów zwyczajnych, 2 osoby ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnione na stanowisku profesora UG, 8 ze stopniem doktora. Ich dorobek mieści się w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych i dyscyplinie kulturoznawstwo, literaturoznawstwo oraz filozofia. Do minimum kadrowego na studiach II stopnia jednostka zaliczyła 14 osób, w tym 3 profesorów zwyczajnych, 3 osoby ze stopniem doktora habilitowanego zatrudnione na stanowisku profesora UG, 8 ze stopniem doktora z kwalifikacjami w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo i kulturoznawstwo. Jednostka spełnia zatem wymagania minimum kadrowego pod względem ilości zgłoszonych pracowników oraz ich kwalifikacji i dorobku badawczego w dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku kulturoznawstwo.

Pracownicy Katedry prowadzą aktywną działalność organizacyjno-kulturalną poza uczelnią. Są w pełni kompetentni do prowadzenia przedmiotów specjalistycznych o nachyleniu praktycznym. Metoda projektów, którą wykorzystują w większości zajęć specjalistycznych, jest atrakcyjna i przydatna do rozwijania umiejętności studentów w zakresie organizacji i popularyzacji wydarzeń kulturalnych różnego typu. Swoje doświadczenia i kontakty z instytucjami kultury pracownicy wykorzystują do zaktywizowania studentów do działalności na rzecz rozwoju kultury Trójmiasta i dziedzictwa kulturowego. Na organizowanych przez Katedrę co miesiąc otwartych spotkaniach pracownicy i doktoranci mogą zaprezentować własne badania. Dodatkową formą popularyzacji aktualnie prowadzonych przez nich badań jest przedmiot „Problemy współczesnej kultury” (studia I stopnia) o formule monograficznej. Efektem skutecznego włączania studentów w prowadzone badania jest pięć tomów cyklu „Re-wizje”, w których zamieszczone są wyniki badań przeprowadzonych przez studentów (Gdańsk 2011–2013, 2014, 2016).

Zalecenia

1. Należy stworzyć na uczelni transparentny system przyznawania nagród rektora oraz wewnętrzny system motywacji pracowników, uwzględniający także ich działalność na rzecz współpracy z otoczeniem. To ułatwi im rozwój dalszej kariery naukowej, w oparciu o badania wymagające zaangażowania i czasu, i umożliwi prowadzenie zajęć z dziedziny, w której są specjalistami.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Na podstawie przekazanych przez kierownictwo Katedry Kulturoznawstwa UG informacji, a także dostarczonego członkom ZO PKA opisu relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym i naukowo-badawczym, w tym z pracodawcami, można stwierdzić, że jednostka współpracuje z licznymi instytucjami kultury i nauki. Na Wydziale istnieje Rada Pracodawców, ale w trakcie wizytacji nie wskazano żadnych przykładów modyfikacji programu kulturoznawstwa, które byłyby odpowiedzią na zgłaszane postulaty ze strony otoczenia. W przedstawionym raporcie zaznaczono, że na program specjalizacji „Animacja i upowszechnianie kultury”, „Animacja kultury” oraz „Zarządzanie kulturą” miały wpływ instytucje kultury z Trójmiasta oraz wskazane konkretne osoby z tych instytucji, ale nie zaznaczono, na czym miałyby one polegać. Podobny problem pojawia się przy weryfikacji efektów kształcenia. Nawet na etapie oceny praktyk zawodowych, dokonywanej na podstawie dzienniczka praktyk oraz opinii z instytucji, w której się one odbywały, trudno mówić o pełnej weryfikacji efektów kształcenia. Brak bezpośredniego kontaktu Uczelni z pracodawcami po zakończeniu praktyk, nawet w formie elektronicznej ankiety, i brak bieżącej weryfikacji praktyk w miejscu ich odbywania przez wyznaczone osoby z UG, uniemożliwia ich pełną weryfikację.

Pracownicy jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów uczestniczą w projektach popularyzujących wiedzę o kulturze wśród uczniów szkół średnich na terenie Trójmiasta (tzw. wiosenne warsztaty kulturoznawcze, program edukacyjny w telewizji TTM poświęcony kulturze języka, publikacje z zakresu dydaktyki nauczania kultury, filozofii, współautorstwo podręczników do wiedzy o kulturze dla liceów i techników pt. *Spotkania z kulturą*) oraz wśród studentów innych kierunków i wydziałów (w ramach projektów Forum Animacji Kultury Uniwersytetu Gdańskiego organizowanych corocznie). Wielu nauczycieli akademickich współpracuje z instytucjami kultury (muzeami, teatrami) ważnymi dla Trójmiasta i angażuje studentów do prac nad realizacją projektów (np. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, Artloop Festival czy Festiwal Kultury Białoruskiej „Solidarni z Białorusią”).

Katedra ma kontakty z uczelniami w regionie i za granicą, z którymi realizuje pojedyncze projekty naukowo-badawcze, zwieńczone np. wspólnymi badaniami terenowymi i publikacjami, ale z reguły mają one charakter okazjonalny i nie mają zasięgu powszechnego (dotyczą jednostek).

Jakkolwiek jednostka prowadzi intensywną i systematyczną współpracę z lokalnymi instytucjami kultury, to nie posiada umów gwarantujących jej trwałość i zakres. Nie przedstawiono również umów, które tę współpracę by regulowały.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów blisko współpracuje z partnerskimi instytucjami w Trójmieście i regionie. Studenci realizują we współpracy z nimi własne projekty i działają jako wolontariusze, zdobywając doświadczenie także w ramach praktyk. Tego typu ścisłe relacje przekładają się bezpośrednio na modyfikację koncepcji studiów i zmiany programowe, które w dużej mierze powstają jednak pod wpływem sugestii studentów i pracowników zatrudnionych w jednostce prowadzącej kierunek.

Zalecenia:

- Sformalizowanie współpracy z głównymi instytucjami, z którymi Katedra prowadząca kierunek kulturoznawstwa prowadzi współpracę, przez podpisanie stosownych umów lub porozumień o formach współpracy, w tym w zakresie modyfikowania programu studiów oraz weryfikacji efektów kształcenia.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia jest słabą stroną ocenianego kierunku. Program studiów w niewielkim stopniu uwzględnia najnowsze badania zagraniczne, a także zagadnienia związane z kulturą w perspektywie światowej. W procesie kształcenia nie uczestniczą badacze zagraniczni, choćby w charakterze wykładowców gościnnych. Wyjątkiem jest jedynie jedna osoba zatrudniona na stanowisku adiunkta w ramach grantu „Polonez 1” Narodowego Centrum Nauki.

Uczelnia zapewnia studentom możliwość wyjazdu na wymiany zagraniczne oraz umożliwia realizowanie praktyk. Jednostka ma podpisane umowy z pięcioma uczelniami: Universität Potsdam w Poczdamie, University of Central Lancashire w Preston (Wielka Brytania), Latvijas Kultūras Akadēmija w Rydze, Norges Arktiske Universitet w Tromsø (Norwegia) i University of Iceland w Reykjavíku. Jednak w roku akademickim 2016/2017 na wyjazd w ramach programu Erasmus+ zdecydował się tylko 1 student ocenianego kierunku. Studenci przyznali, iż znana jest im oferta wymiany, lecz nie są nimi zainteresowani ze względu na specyfikę kierunku i dalsze plany związane z pracą w zawodzie. Na oceniany kierunek w ramach programu Erasmus+ w roku akademickim 2016/2017 przyjechał tylko jeden student.

Jednostka prowadzi współpracę naukową z Latvijas Universitate w Rydze oraz Rajamangala University w Trang (Tajlandia), czego efektem jest wspólnie prowadzony projekt badawczy, w którym biorą udział studenci i pracownicy. Jednak nie są to projekty obejmujące większe grupy studentów, gdyż w 2016 roku tylko dwoje studentów ocenianego kierunku wyjechało do Tajlandii w ramach jednego z projektów.

Umiejdzynarodowieniu kierunku nie sprzyja także poziom nauki języków obcych. Studenci nie mają możliwości wyboru nauczanego języka, gdyż jest im oferowany wyłącznie lektorat z języka angielskiego. Studenci przyznali, iż chcieliby mieć możliwość nauki innych języków, a także poznawania słownictwa specjalistycznego, które będzie im przydatne w dalszej pracy.

Inne osiągnięcia we współpracy międzynarodowej wykazane w *Raporcie samooceny* dotyczą okresu wcześniejszego niż okres objęty oceną.

Zajęcia w języku angielskim są na kulturoznawstwie oferowane w minimalnym zakresie. Poza wykładami na I stopniu (w ramach przedmiotu „Wybrane zjawiska kultury najnowszej”), brak innych zajęć w języku angielskim, które mogłyby stanowić formę sprawdzania i utrwalania znajomości języka obcego. Jest to jeden z czynników, który wraz ze słabą aktywnością pracowników i studentów w programie Erasmus+, przesądza o niskim umiejdzynarodowieniu studiów na ocenianym kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci mają możliwość uczestniczenia w programach wymiany i praktyk zagranicznych, są poinformowani o ofercie i warunkach rekrutacji, jednak nie są zainteresowani wyjazdem ze względu na specyfikę kierunku, obecną pracę i dalsze plany zawodowe.

Wydział prowadzi współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, czego wynikiem jest m.in. wyjazd dwojga studentów wraz z nauczycielem akademickim na badania naukowe do Tajlandii w ramach jednego z projektów.

Studenci mają możliwość nauki języka angielskiego, jednak oferta lektoratów jest dla nich niewystarczająca, a w trakcie zajęć nie mają możliwości poznania terminologii, która byłaby im przydatna w dalszej pracy.

Zalecenia

6. Należy podjąć skuteczne działania na rzecz intensyfikacji współpracy międzynarodowej, zwiększyć wykorzystanie możliwości, jakie daje program Erasmus+ w zakresie wymiany wykładowców i studentów.
7. Należy zintensyfikować starania o pozyskanie grantów międzynarodowych, co pozwoli na bardziej systematyczne kontakty z uczelniami zagranicznymi.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Instytut ma do dyspozycji 2 sale wykładowe (na 50 i 60 miejsc), 7 sal ćwiczeniowych (3 z 24 miejscami i 4 z 28 miejscami). Może także korzystać z amfiteatralnej auli (na 140 miejsc) oraz z laboratoriów, które znajdują się w sąsiednim budynku zajmowanym przez neofilologię (każde laboratorium ma 25 stanowisk wyposażonych w nowoczesny sprzęt komputerowy).

Wielkość, wyposażenie i liczba tych pomieszczeń są odpowiednie do realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Uniwersytet Gdański jako jedna z nielicznych uczelni w Polsce posiada świetnie wyposażoną i nowoczesną salę teatralną, z której można korzystać np. w czasie warsztatów teatralnych. W większości sal dydaktycznych i ćwiczeniowych znajdują się rzutniki multimedialne, tablice i telewizory LED-owe, w pozostałych salach można używać przenośnego sprzętu audiowizualnego, którym dysponuje Katedra Kulturoznawstwa. W holu budynku, w którym odbywają się zajęcia, znajdują się wygodne kanapy i stolik, regał na książki i czasopisma oraz półeczka z miejscem na czajnik, kubki i herbatę. Zaaranżowany w ten sposób „kącik” pozwala studentom na spotkania i relaks w przerwie między zajęciami.

Uczelnia zapewnia bezprzewodowy dostęp do Internetu na terenie całego Kampusu UG. W wielu miejscach poza siedzibą Katedry studenci mogą korzystać z komputerów stacjonarnych z dostępem do Internetu (stanowiska w Bibliotece Głównej, Bibliotece Humanistycznej i Bibliotece Neofilologicznej). Technologię informacyjno-komunikacyjną wykorzystuje się także w procesie kształcenia (dostępność naukowych baz danych oraz materiałów dydaktycznych) i badaniach naukowych oraz komunikacji. Pracownicy i studenci UG mogą korzystać z sieci komputerowej UG, która działa w ramach Trójmiejskiej Sieci Komputerowej (TASK). Także obsługa większości spraw administracyjnych związanych z przebiegiem studiów odbywa się poprzez Platformę Edukacyjną UG (dostęp do aktualności, elektroniczny indeks, plany studiów i rozkłady zajęć).

Baza dydaktyczna i naukowa Instytutu Badań nad Kulturą i działającej w jego obrębie Katedry Kulturoznawstwa swoimi rozmiarami dostosowana jest do liczby studentów. Jej wyposażenie umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie przygotowania do badań naukowych na studiach I stopnia i uczestniczenia w nich na studiach II stopnia. Baza dydaktyczno-naukowa Instytutu Badań nad Kulturą UG spełnia też wymogi przepisów BHP.

Uniwersytet Gdański posiada bardzo dobre rozwiązania systemowe pomagające dostosować proces kształcenia do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością. Biuro ds. Studentów Niepełnosprawnych UG zapewnia wsparcie organizacyjne i metodyczne, wraz z Pracownią Usług Cyfryzacyjnych pomaga w dostosowaniu materiałów dydaktycznych do potrzeb studentów z

niepełnosprawnością. W kampusie UG, na terenie wszystkich gmachów, znajdują się podjazdy i windy dla osób z niepełnosprawnością. Poszczególne pomieszczenia oraz panele w windach oznaczone są systemem Braille'a, w windach emitowane są też komunikaty głosowe. Biblioteka Główna dysponuje powiększalnikami dla osób słabowidzących. Studentom z niepełnosprawnością ułatwia się także korzystanie z zasobów bibliotecznych. Wypożyczone książki mogą zwracać w dowolnej filii biblioteki, mogą wypożyczać je na dłuższy okres i częściej prolongować. Na terenie Kampusu UG znajdują się także zagrody dla psów przewodników osób niewidzących.

7.2.

System biblioteczny UG składa się z bogato wyposażonej Biblioteki Głównej (księgozbiór liczy 1,5 mln woluminów, zbiór czasopism tytułów prasy bieżącej oraz specjalistycznych czasopism krajowych i zagranicznych liczy prawie 336 tys. woluminów) oraz szeregu bibliotek specjalistycznych: wydziałowych, instytutowych oraz Biblioteki Historii Kultury (ul. Bielańska). Instytut Badań nad Kulturą może korzystać także z zasobów znajdującej się w tym samym budynku Biblioteki Humanistycznej (81 tys. woluminów i ponad 21 tys. czasopism), wyposażonej jednak bardzo skromnie w księgozbiór sprofilowany pod kątem kulturoznawstwa, z którego można byłoby skorzystać na zajęciach, także z biblioteki Neofilologicznej mieszczącej się w sąsiednim budynku (61 tys. woluminów, 1160 woluminów czasopism). Zasoby Biblioteki Głównej UG i specjalistycznych bibliotek wzajemnie się uzupełniają. Biblioteka Główna Uniwersytecka umożliwia dostęp do licencjonowanych serwisów elektronicznych książek i czasopism: Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell. Zasoby elektroniczne dostępne są w sieci uniwersyteckiej lub z komputerów domowych poprzez usługę VPN. W kręgu szczególnych zainteresowań Biblioteki Głównej są ciągle uzupełniane zbiory dotyczące dziejów i kultury Pomorza, co szczególnie ważne dla studentów kulturoznawstwa i pracowników naukowych zatrudnionych w Instytucie Badań nad Kulturą

Korzystanie z zasobów Biblioteki Humanistycznej i Biblioteki Głównej umożliwia studentom:

- katalog kartkowy (alfabetyczny i systematyczny) książek, czasopism, dostępny także w postaci elektronicznej,
- katalog komputerowy Biblioteki Głównej UG.

Zakres tematyczny oraz zasięg językowy zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych odpowiada potrzebom wynikającym z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągania efektów kształcenia, mających na celu przygotowanie studentów do prowadzenia badań na I stopniu studiów i zapewnienie im udziału w badaniach na II stopniu studiów. Wielkość zasobów bibliotecznych dostosowana jest w pełni do liczebności studentów na ocenianym kierunku oraz planów jego rozwoju. Biblioteki, podobnie jak cała uczelnia, umożliwiają korzystanie ze swoich zasobów osobom z niepełnosprawnością, również osobom niedowidzącym.

7.3.

Jednostka monitoruje i stale doskonali infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz system biblioteczno-informacyjny, zapewniając udział studentów w tych procesach. Studenci wyrażają opinię na temat bazy dydaktycznej podczas ewaluacji zajęć. Pracownicy naukowo dydaktyczni nie zgłaszają jednak potrzeb w zakresie uzupełnienia księgozbioru do Biblioteki Humanistycznej, z której rzadko korzystają, mając w sąsiedztwie Bibliotekę Główną z licznymi czytelniami dziedzinowymi, m. in. z czytelnią dziedzinową: Kultura i Sztuka z imponującym księgozbiorem. Wyposażenie sal dydaktycznych jest odpowiednie, a potrzeba bardziej nowoczesnego sprzętu (rzutniki), zgłaszana jest przez studentów władzom jednostki, która stara się o otrzymanie odpowiednich środków finansowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Baza dydaktyczna i naukowa Instytutu Badań nad Kulturą i działającej w jego obrębie Katedry Kulturoznawstwa, prowadzącej kierunek kulturoznawstwo, swoimi rozmiarami dostosowana jest do liczby i potrzeb studentów. Jej wyposażenie, choć wymaga uzupełnienia i unowocześnienia, umożliwia osiągnięcie zakładanych dla ocenianego kierunku efektów kształcenia. Uniwersytet Gdański jako jedna z nielicznych uczelni w Polsce posiada świetnie wyposażoną i nowoczesną salę teatralną, z której można korzystać np. w czasie warsztatów teatralnych lub projekcji towarzyszących zajęciom.

Baza dydaktyczno-naukowa Instytutu Badań nad Kulturą UG spełnia też wymogi przepisów BHP oraz jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Cała uczelnia – zarówno poszczególne budynki, jak i teren kampusu – jest w pełni dostępna dla osób z niepełnosprawnością, również osób niedowidzących. Uczelnia zapewnia bezprzewodowy dostęp do Internetu na terenie całego Kampusu UG.

System biblioteczny UG składa się z bogato wyposażonej Biblioteki Głównej oraz szeregu bibliotek specjalistycznych: wydziałowych, instytutowych oraz Biblioteki Historii Kultury. Instytut Badań nad Kulturą może korzystać także z zasobów znajdującej się w tym samym budynku Biblioteki Humanistycznej, wyposażonej jednak bardzo skromnie w księgozbiór sprofilowany pod kątem kulturoznawstwa, z którego można byłoby skorzystać na zajęciach.

Zakres tematyczny oraz zasięg językowy zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych Biblioteki Głównej i jej filii odpowiada potrzebom wynikającym z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągania efektów kształcenia mających na celu przygotowanie studentów do prowadzenia badań na I stopniu studiów i zapewnienie im udziału w badaniach na II stopniu studiów.

Dobre praktyki

- Kącik studencki w open space budynku, w którym odbywają się zajęcia ocenianego kierunku – miejsce dla studentów, gdzie ustawiono stolik, sofy i fotele oraz udostępniono czajnik, kubki oraz darmową kawę i herbatę dla studentów, co pozwala na chwilę relaksu w ciągu przerw między zajęciami.
- Zorganizowanie na terenie kampusu ogrodzonego i specjalnie wyposażonego wybiegu dla psów-przewodników osób niewidzących, gdzie zwierzęta mogą pozostawać podczas zajęć na uczelni.

Zalecenia

Należy doposażyć Bibliotekę Humanistyczną, mieszczącą się w budynku, w którym prowadzone są zajęcia na kierunku kulturoznawstwo I i II stopnia, w literaturę podstawową dla przedmiotów prowadzonych w ramach kierunku oraz w czasopisma specjalistyczne, aby ułatwić korzystanie z nich w bieżącym procesie dydaktycznym.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA uczelnia zapewnia im pełne wsparcie i pomoc w procesie kształcenia, w szczególności zaangażowanie nauczycieli akademickich zarówno w trakcie

zajęć, jak i poza nimi. W związku z małymi grupami na poszczególnych latach studiów, każdy ze studentów może liczyć na indywidualne podejście i pomoc nauczycieli zarówno w trakcie zajęć, jak i podczas konsultacji, a także w dodatkowych, specjalnie wyznaczonych terminach, czy też poprzez kontakt drogą elektroniczną. Studenci w trakcie spotkania wyrazili zadowolenie z przyjaznej atmosfery i dobrych kontaktów z kadrami naukowo-dydaktyczną, administracją oraz władzami wydziału. Studenci ocenianego kierunku realizują wybrane moduły kształcenia ze studentami z pokrewnych kierunków, co w ich ocenie jest ciekawym doświadczeniem, gdyż w trakcie dyskusji podczas zajęć mogą poznać zupełnie inne argumenty i spostrzeżenia dotyczące danego tematu.

Uczelnia zapewnia kompleksowe wsparcie osobom z niepełnosprawnościami poprzez pracę uczelnianego i wydziałowego pełnomocnika ds. osób z niepełnosprawnościami. Pełnomocnicy organizują wszelką niezbędną pomoc dla osób z niepełnosprawnościami, m.in. przez szkolenia pracowników uczelni, przygotowanie wypożyczalni sprzętu specjalistycznego, niezbędnego dla studentów z niepełnosprawnościami, organizację dni adaptacyjnych, adaptację materiałów naukowych, np. udźwiękowienie książek, skanowanie, tłumaczenie na alfabet Braile'a, jak również kompleksowe dostosowanie infrastruktury.

Studenci mają możliwość korzystania z oferty uczelnianego Biura Karier, które organizuje różne formy wsparcia studentów przy zdobywaniu dodatkowych kompetencji i wejściu na rynek pracy. Do dyspozycji studentów jest szeroka baza praktyk i staży dostępna na stronie internetowej Biura. Organizowane są różnego rodzaju szkolenia i spotkania z pracodawcami, w których studenci chętnie biorą udział i przyznają, iż dużym plusem jest fakt, że uczestnictwo w szkoleniach jest dla nich bezpłatne. Biuro prowadzi także program „Najlepsi studenci Uniwersytetu Gdańskiego”, publikując na stronie akcji sylwetki najlepszych studentów z każdego kierunku studiów.

Samorząd studencki oraz koła naukowe w swojej działalności mogą liczyć na wsparcie merytoryczne i administracyjne pracowników uczelni, a także na wsparcie finansowe przy realizowanych projektach i wydarzeniach. Koło naukowe Mozaika realizuje szereg projektów skierowanych w szczególności do studentów ocenianego kierunku. Jednym z nich jest odbywająca się od wielu lat wigilia kulturoznawców, która co roku odbywa się według tradycji i kultury innego narodu, pozwalając studentom bliżej poznać zwyczaje danego kraju. Dwoje członków koła wraz z opiekunem uczestniczyło w badaniach naukowych prowadzonych w Tajlandii. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość publikacji swoich prac naukowych w wydawnictwie pod nazwą „Re-wizje”.

Studenci mają możliwość ubiegać się o wszystkie stypendia wymienione w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W opinii studentów, system przyznawania stypendiów jest im znany, mają dostęp do regulaminu przyznawania pomocy materialnej, wysokość stypendiów jest zadowalająca, a wypłaty realizowane są bez opóźnień.

Do obsługi studentów są wyznaczeni pracownicy dziekanatu, których pracę studenci ocenili bardzo dobrze, podkreślili bardzo dobry i szybki kontakt, również zdalnie przez telefon i pocztę elektroniczną. Godziny pracy dziekanatu są dla studentów odpowiednie, a zatrudnieni w nim pracownicy są życzliwi i pomocni.

8.2.

W jednostce nie są prowadzone formalne działania mające na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów. Zbierane są opinie studentów w trakcie rozmów indywidualnych, lecz na tej podstawie nie są wprowadzane zmiany.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA stwierdzili, iż uczelnia zapewnia im pełne wsparcie i pomoc w procesie kształcenia zarówno ze strony kadry naukowo-dydaktycznej, kadry wspierającej oraz władz wydziału. Wielokrotnie podkreślali otwartość i życzliwość pracowników wydziału, ich indywidualne podejście oraz gotowość do pomocy w każdej sprawie. Studenci zaznaczyli, iż nauczyciele akademicy są dla nich dostępni w trakcie zajęć, jak i poza nimi – w ustalonych godzinach konsultacji, jak i poprzez kontakt zdalny.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na kompleksowe wsparcie przede wszystkim ze strony wydziałowego i uczelnianego pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych, który organizuje wszelką niezbędną pomoc.

Uczelniane Biuro Karier zapewnia studentom możliwość wybrania miejsca praktyk lub stażu z wykorzystaniem bazy dostępnej na stronie Biura, ponadto studenci mogą korzystać z bogatej oferty kursów i szkoleń. Biuro Karier prowadzi również akcję pod nazwą „Najlepsi studenci Uniwersytetu Gdańskiego”, promującą studentów z najlepszymi wynikami.

Koła naukowe i samorząd studencki mogą liczyć na wsparcie merytoryczne i finansowe ze strony uczelni, a także na pomoc pracowników administracji przy podejmowanych przez siebie działaniach. Studenci mają dostęp do wszystkich stypendiów wymienionych w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, świadczenia są wypłacane terminowo, a ich wysokość jest satysfakcjonująca dla studentów.

Studenci bardzo pozytywnie ocenili działalność dziekanatu, przyznali, iż mogą liczyć na pomoc w każdej sytuacji, a godziny pracy są dostosowane do ich potrzeb. W jednostce nie są prowadzone formalne działania mające na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów.

7. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Nie dotyczy.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo”.